

**PÄRNU MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2023. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Pärnu 2024

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Põhilised tegevussuunad	4
2. Juhtimine	5
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:	5
2.2 Eelarve	6
2.3 Projektid.....	6
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	9
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	10
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	11
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	14
2.4.4 Erialahariduse omandamine	14
2.4.5 Töötajate tunnustamine	14
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	15
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	16
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	17
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	17
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	23
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	23
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	23
4.3 RVL teenindus.....	27
4.4 Laste- ja noorteteenindus	28
4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine	28
4.4.2 Laste- ja noorte raamatukogu kasutamine.....	28
4.4.3 Laste- ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	28
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	32
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	35
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	38
4.6.1 kohalikul tasandil	38
4.6.2 riiklikul tasandil.....	44
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	45
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	46
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	47

4.9 Andmebaasid	47
5. 2024. aasta tegevused	47
LISA 1. Personali koolitus	50
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	50
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	52
LISA 4. Laste ja noorteüritused	53
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine.....	66

Sissejuhatus

Tabel 1

Maakonna/li nna nimi	Elanike arv (01.12.2 2)	KOV-de arv maakonn as	Üldkasutatav ate raamatukogu de arv	Harukogu de arv	Teenindus punktide arv	Kokku
Pärnu maakond	87 796	7	10	40	3	53
Pärnu linn	51 867		1	11		12

1. Põhilised tegevussuunad

Aasta alguses saatis kultuuriminister Piret Hartman kõigile raamatukogudele tänukirja möödunud raamatukogudeaasta läbiviimise eest koos sündmuste kalendriga. Kõik raamatukogud, kes osalesid Vabariigi Presidendi poolt ellukutsutud uudishimu päeval, said presidendilt tänukirja.

Oktoobris sai Pärnu Keskraamatukogu teate, et 25. jaanuarist 2024 lõpetatakse Ranna haruraamatukogu üürileping Mai keskus ja hoone lammutatakse. Eelnevalt oli linnavalitsus sõlminud AS Tiigikeskusega lepingu, et Ranna raamatuogu saab ruumid uues ehitatavas Mai ärikeskuses, hoone eeldatav valmismisaeg on oktoober 2024, sellest tulenevalt tuli kiiresti leida vahepealseks ajaks ajutine pind. Aasta lõpus koliti enamus harukogu fondist Maxima kaupluse üüripinnale.

2023. aastal suudeti enamus Pärnu Keskraamatukogu Akadeemia tänava hoones paiknevast fondist varustada RFID kleebistega.

30. jaanuaril tähistasid ka Pärnumaa raamatukogud esmakordselt eesti kirjanduse päeva, Pärnu Keskraamatukogus esinesid Indrek Koff ja Jaan Sööt.

Seoses üleriigilise liikumise- ja sauna-aastaga püüdsid ka raamatukogude töötajad olla rohkem aktiivsed, liikuda võimalikult palju ning oma eeskujuga propageerida kehalise aktiivsuse vajalikkust. Tehti üksjagu temaatilisi väljapanekuid ja näitusi näiteks „Liikujad võidavad”, „Vihata, kuid vihaga”, „Marsimuusikat helisalvestistel: liikumisaasta 2023.” ja „Kaks sammu sissepoole. Rahvalikud laulumängud noodis ja helisalvestistel: Liikumisaasta 2023”. Sindi raamatukoguhoidjate poolt algatati Liikumisaasta raames kogukondlik kepikõnni liikumine „Liigume koos“, mis kestis kokku seitse kuud. Suigu raamatukogus korraldati kord nädalas joogatreeninguid. 2023. a lugemistund oli Pärnu Keskraamatukogus pühendatud liikumisaastale – „Kes loeb, see liigub!“

Jaanuaris loositi välja 2022. a toimunud Pärnumaa lugemisbingo auhinnad, raamatukogudesse jõudis tagasi 128 täidetud piletit, kokku laenutasid ja lugesid osalejad läbi 3010 raamatut. Kohe alustati ka uue lugemisbingoga, sest lugejad võtsid selle lugemismängu hästi vastu. Saime

tagasisidet, et tänu mängus osalemisele loeti ka selliseid raamatuid mida muidu ei oleks teadnud validagi ning leiti uusi autoreid või žanre mida edaspidigi lugeda.

2023. aasta oli 100. juubeliaasta Libatse raamatukogule, 140. sünnipäev Pärnu-Jaagupi raamatukogule, 115. sünnipäev Tõstamaa raamatukogule, mida tähistati nii koosviibimiste, näituste kui ajalugu tutvustavate väljapanekutega.

Põhja-Pärnumaal avati raamatukogu kunstisaaliruumis Vändra Kunstigalerii ja planeeritud koostöö Eesti Kunstimuuseumiga sai sisse hea hoo. Galerii tulekuga alustati noortele suunatud uue kultuuriprogrammiga "Kultuuripomm". Põhja-Pärnumaa raamatukogul vahetus direktor. Vändra ja Are raamatukogudes avati kaugtöö ruumid.

Lääneranna vallas toimus raamatukogude ja koolide võrgu ümberkorraldamine, mille tulemusel suleti kaks raamatukogu ja kahest said teeninduspunktid.

Igakused veebikoosolekud valdade raamatukogude direktorite ja Pärnu Keskraamatukogu peaspetsialistide vahel on jäänud töösse alates koroonapandeemia ajast. Koosolekutel puudutatakse jooksvaid küsimusi, ühtlasi saavad kõik rääkida oma muredest ja rõõmudest.

2 Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

Juulis kinnitas linnavalitsus Pärnu Keskraamatukogu nõukogu uue koosseisu, nõukogu on 6-liikmeline, koos käiakse kord kvartalis, esimene kohtumine toimus oktoobris.

Tori valla raamatukogu nõukogu käib koos regulaarselt, oktoobrikuisel kokkusaamisel oli teemaks Rahvaraamatukogude seaduse muudatus. Nõukogu pidas mitmeid muudatusettepanekuid ebamõistlikuks.

1.05.23 suleti Lääneranna vallas Metsküla ja Tuudi haruraamatukogud ning Kirbla ja Saulepi haruraamatukogud jäid Lihula Keskraamatukogu teeninduspunktideks. Neis laenutavad Lihula raamatukoguhoidjad. Metsküla raamatukogu enamus fondist anti üle Metsküla kultuuriühingule, kes hakkas ise vahendama raamatuid oma kogukonnale. Tuudi raamatukogu fondist läksid paljud teavikud teistesse raamatukogudesse, lasteaeda, Lihula gümnaasiumisse, osaliselt ka müüdi või jagati tasuta elanikkonnale ning annetati Hoiuraamatukogule.

Tori valla Sindi Gümnaasiumis kaotati aruandeaasta lõpus kooliraamatukogu, kooli tuli tööle uus direktor ning muudeti põhimäärust, mille järgi kooliraamatukogu ülesannet põhikogu osas täidab rahvaraamatukogu. Sindi haruraamatukogu asub koolist 300 meetri kaugusel, seega saab Sindi Gümnaasiumi kõige suuremaks koostööpartneriks Sindi haruraamatukogu. Koostöö suunad pannakse täpsemalt paika 2024. aastal.

Kuna Tammiste Lasteaed-alkkoolis on alates 2023. aastast juba kolm klassi ja Tori Valla raamatukogu (põhiliselt Urge haruraamatukogu) täidab ka kooliraamatukogu ülesannet, siis oli põhjendatud otsus pikendada Tammiste teeninduspunkti lahtiolekuaega kahele päevale nädalas senise ühe asemel.

Tori haruraamatukogus, mis asub Tori põhikooli ruumides, muudeti raamatukogu lahtiolekuaegu tulles vastu koolipere soovidele. Kui enne oli raamatukogu tööpäevadel avatud kell 11:00-18:00, siis alates 1. veebruarist kell 10:00-17:00. Kuna raamatukogu on lahti ka laupäeviti kella kaheni, siis kogukonna hulgas see pahameelt ega pretensioone ei tekitanud.

Alates aruandeaasta sügisest kuulub Tori valla raamatukogu inforuumi ka Jõesuu raamatulaenukuse töötaja, kes koostöös MTÜ Viira Arendusseltsiga haldab Jõesuu külamaja.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.22 €	Seisuga 31.12.23 €	Muutus %
Eelarve kokku	2530,459	2641,461	+4,4%
sh keskraamatukogu	1468,777	1531,470	+4,3%
Personalikulu	1652,336	1757,329	+6,4%
sh keskraamatukogu	980,320	1046,660	+6,8%
Komplekteerimiskulu	400,262	419,930	+4,9%
sh KOV-lt	235,261	242,167	+2,9%
sh riigilt	165,001	177,763	+7,7%
sh keskraamatukogu	210,018	217,562	+3,6%
sh KOV-lt	112,717	122,470	+8,7%
sh riigilt	97,301	105,090	+8%
Infotehnoloogiakulu	54,153	47,966	-12,9%
sh keskraamatukogu	21,553	20,848	-3,3%
Koolituskulu	Ei küsitud	15,693	
sh keskraamatukogu	Ei küsitud	10,296	

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Surju raamatukogu: „Raamatukogu tegevusi toetav ruum – kogukonna kasutusse” Rahvaraamatukogude arendusprojektid (määruse § 3 lõike 1 punktides 5-7 nimetatud investeringutegevused). Kultuuriministeerium	01.06.- 31.12.2023	2589 €	5276 €
Laste lugemisnurga kaasajastamine Võiste Raamatukogus – Rahvaraamatukogude arendusprojektid (määruse § 3 lõike 1 punktides 5-7	1.03.- 1.09.2023	1105 €	2210 €

nimetatud investeringutegevused). Kultuuriministeerium			
Raamatute tagastuskastide soetamine Are ja Sauga raamatukogule. Rahvaraamatukogude arendusprojektid (määruse § 3 lõike 1 punktides 5-7 nimetatud investeringutegevused). Kultuuriministeerium	02.05- 31.08.2023	2640 €	5280 €
Nelja valla raamatukogude töötajate ühiskoolitused. (Pärnumaalt Tori valla raamatukogu) "Rahvaraamatukogude arendusprojektid (määruse § 3 lõike 1 punktides 1-4 nimetatud koolitustegevused)". Kultuuriministeerium	01.09.- 30.12.2023	Türi raamatukogu oli taotleja	842 € (sõidukuludena omaosalus)
Tori valla raamatukogu IV. lasteraamatupäeva läbiviimine. Laste ja noorte huvihariduse ja -tegevuse toetus	01.03-15.04 2023	2075.40 €	2075.40 €
Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses ehk ISTE projekt. Erihoolekande teenusmudeli katsetamist rahastatakse ESF vahenditest "TAT „Sotsiaalkaitse ja pikaajalise hoolduse kättesaadavus“ alategevus „Integreeritud, isikukeskse ja paindliku erihoolekandeteenuste süsteemi katsetamine“- Tori valla raamatukogu	oktoober- detsember	500 €	500 €
„Kaugtöövõimaluste loomine Põhja- Pärnumaa Raamatukogus Vändras" - Rahvaraamatukogude arendusprojektid (määruse § 3 lõike 1 punktides 5-7 nimetatud investeringutegevused). Kultuuriministeerium.	01.06.- 30.11.2023	6814€	13 633€
Lugemisisu programmi lõpetajate ekskursioon Muhumaale. Hanila Toetusgrupp – Kõmsi raamatukogu Lääneranna vallas	mai 2023	300 €	350 €
Pärnu Keskraamatukogu „Uuendusmeelne ja ennatjuhtiv raamatukoguhoidja“ - "Rahvaraamatukogude arendusprojektid (määruse § 3 lõike 1 punktides 1-4 nimetatud koolitustegevused)".	mai 2023	2700 €	5940 €

Surju raamatukogu sai tänu Kultuuriministeeriumi poolt saadud projektitoetusele sisustada ja tehnikaga varustada ruumi, mis on mõeldud kogukonna vajadusi silmas pidades. Valminud ruum on täitnud igati raamatukogu külastajate ja kasutajate ootused.

Võiste raamatukogu sai projektitoetuse abil kaasaegse mööbliga lastepärase lugemisnurga. Projekti käigus soetati raamatukogule põnev lasteriiv, legolaud koos lego klotsidega, lugemislauad, toolid, kott-toolid, diivan ja kaks vaipa. Selle tulemusena loodi raamatukokku nii lastele kui ka väikelaste vanematele mõnus vabaaja veetmise paik, kus lisaks raamatutega tutvumisele on võimalik ka legodega ehitada, erinevate käeliste tegevustega tegelda ja lauamänge mängida.

Tänu projektist saadud toetusele said Are ja Sauga raamatukogud uued tagastuskastid. Seni Are ja Sauga piirkonna raamatukogudes kasutusel olnud raamatute tagastuskastid läksid kasutusele teistesse Tori valla raamatukogudesse. Väliteeninduspunktis Tammistes puudus tagastuskast, Tori haruraamatukogus oli amortiseerunud. Uued ja mahukamad kastid on kasutajate poolt väga hästi vastu võetud. Suurenes kolme piirkonna inimeste turvatunne raamatute tagastamisel ajal, mil raamatukogu on suletud.

Tori ja Põhja-Pärnumaa valla raamatukoguhoidjad osalesid nelja valda ühendavas projektis, mille taotleja oli Türi raamatukogu. Läbitud arenguevestluse koolitusega said raamatukogu direktorid oskuse läbi viia arenguevestlusi, et seeläbi parandada raamatukoguhoidjate enesejuhtimise oskust, tõsta töötajate tööviljakust, aidata neil analüüsida ja paremini mõtestada oma tööd. Tori valla raamatukogu direktor viis töötajate arenguevestlused läbi detsembrikuus.

Tori vald toetab Tori Valla Raamatukogu taotluse põhjal raamatukogu tegevust riigilt laekuva huvihariduse ja huvitegevuse toetuse summadest. Lasteraamatupäeva läbiviimine aitab kaasa laste lugemishuvi tõstmisele ning nende raamatukogu tihedamale külastamisele.

ISTE eesmärk on katsetada sotsiaalkindlustusameti ja kohalike omavalitsuste koostöös uue isikukeskse komponendipõhise erihoolekande teenusmudeli rakendatavust (teenusmudeli kasutuselevõtmist ja juurutamist) omavalitsustes. Eelkõige on eesmärk katsetada psüühilise erivajadusega inimeste abistamisel teenuskomponentidel põhinevat käsitlust ja testida korraldusskeemi, kus psüühilise erivajadusega inimeste teenuste korraldaja rollis on KOV või tema allasutus. Tori vallas osalesid selles projektis Sindi ja Tori haruraamatukogude töötajad.

Projektist saadud toetuse abil osteti Vändra raamatukogusse helikabiin ja sisustati kaugtöötuba, kuhu loodi 5 töökohta. Helikindel kabiin on ventileeritud, selles on elektritoide ja Wi-Fi. Kabiinis on võimalik kuni 4 inimesega pidada koosolekuid, ka veebikoosolekuid ning rääkida telefoniga nii, et teisi ei sega. Neid teenuseid saab kasutada raamatukogu lahtiolekuagadel. Juunis tegeleti kaugtöötoa sisustamisega (lambid, töötoolid, lauad), helikabiini paigaldamine toimus augusti lõpus. Kaugtöökoht vajab veel täiustamist, puudu on veel vaheseinad, ruum kajab. Mõlemad projektid võeti lugeja poolt kiiresti omaks, kasutajaid lisandub pidevalt.

Kõmsil võtsid Lugemisisu programmist osa kõik 1.-4. klassi õpilased, toimusid teematunnid ning lõpuks said lugejad käia tänu projektist saadud toetusele ekskursioonil Muhumaal, mis meeldis kõigile osalejatele väga.

Pärnu Keskraamatukogu korraldas saadud projektitoetusega 4 koolituspäeva Pärnumaa raamatukoguhoidjatele. Igal koolitusel osales ligikaudu 70 raamatukoguhoidjat. Aprillis toimus Ruti Einpalu koolitus arenguestlustest ja kaasavast juhtimisest, septembris Märt Treieri koolitus meediaga suhtlemisest ja avalikust esinemisest. Mais toimus väljasõit Tori valla raamatukogudesse, kus tutvuti Tori valla kultuurielu ja raamatukogude töökorraldusega. Augustis külastati Kärkla ja Käina raamatukogusid Hiiumaal. Eesmärgiks oli tutvumine iseteenindsliku raamatukogu tööga.

Väga oluliseks peavad Pärnumaa raamatukogud võimalust taotleda investeringutoetust Kultuuriministeeriumi raamatukogude arendusprojektist. Tänu sellele panevad ka kohalikud omavalitsused meelsamini oma õla alla suuremate muutuste tegemiseks raamatukogude ruumides või uute teenuste loomises ja infotehnoloogiliste vahendite ostmiseks. Arendustegevuste projekt annab parema võimaluse maakonnaraamatukogule korraldada raamatukoguhoidjatele kvaliteetseid ja mahukaid koolitusi.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Pärnu Keskraamatukogu Paikuse haruraamatukogus on alates 1 veebruarist 2023 seoses töökoormuse suurenemisega kolm täiskohaga töötajat, varem oli üks töötaja 0,75 koormusega ja kaks täiskoormusega. Igakuiselt toimuvad veebikoosolekud Pärnu Keskraamatukogu peaspetsialistide ja vallaraamatukogude direktoritega – jagatakse infot ning räägitakse rõõmudest ning muredest. Samuti toimuvad kord kuus veebikoosolekud Pärnu Keskraamatukogu osavaldade raamatukogudega ning Pärnu Keskraamatukogu töötajate üldkoosolekud iga kuu viimasel reedel. Ranna haruraamatukogu suleti detsembris kolimiseks uutesse ruumidesse.

Tori raamatukogus asus alates veebruarist tööle uus täiskohaga töötaja. Enne seda oli raamatukogu jaanuarikuus avatud tööpäevadel ning asendused toimusid rotatsiooni korras. Ühel päeval nädalas töötas raamatukogus inimene väljastpoolt (kooli õppekirjanduse eest vastutav raamatukoguhoidja) käsunduslepingu alusel. Raamatukogu on avatud taas ka laupäeviti. Urge haruraamatukogu raamatukoguhoidja töökoormus kasvas alates 1. septembrist 0,5 ametikohalt 0,75-le.

Tori valla kultuurikeskusesse võeti tööle meistri ametikohale inimene, kelle tööülesannete hulka kuulub ka uudiskirjanduse ja RVL laialivedu haruraamatukogudesse. Samuti on tema pädevuses lahendada kõik remondiga seotud probleemid, mis seotud just raamatukogu tegevusega. Tori valla raamatukogu direktor on juurutanud sisse traditsiooni, et saadab igal nädalal töötajatele meili „Kiri kolleegidele“, mis on osutunud heaks info- ja koosolekuvormiks. Lisaks saadakse koosolekuks kokku kuu viimastel reedetal Pärnu Keskraamatukogus enne maakondliku koolituspäeva algust, et arutada jooksvaid küsimusi.

Põhja-Pärnumaal vahetus aasta lõpus valla raamatukogu direktor, senine direktor Monika Jõemaa lahkus töölt, uus direktor Annika Kadak asus tööle detsembris.

Pärnjõe raamatukogu on avatud esmaspäeviti ja neljapäeviti kell 9:00-18:00. Teistel päevadel töötab Pärnjõe raamatukoguhoidja Kaisma raamatukogus. Kuni aprillikuuni oli avatud ka kolmapäeviti, kuid sel päeval oli külastatavus väike ning jäid ainult 2 päeva.

Suurejõe haruraamatukogu asub Juurikaru Põhikoolis. Suurejõe haruraamatukogus töötas 2023. aastal 2 osakoormusega töötajat. Seoses sellega on raamatukogu avatud Juurikaru Põhikooli tööaegadel 5 päeva nädalas. Eelmisel (2022) aastal töötas raamatukogu 3 kuud (jaanuar-märts) kolmel päeval nädalas ja edasi aasta lõpuni 5 päeva nädalas. 2023. aastal oli raamatukogu lahti 5 päeva nädalas, mil õpilastel oli võimalus veeta oma vaba aega raamatukogus. Koolivaheaegadel oli raamatukogu avatud 2 päeva nädalas.

Põhja-Pärnumaa valla raamatukogude koosolekud toimuvad iga nädala neljapäeviti Teams`is, kus direktor annab toimunust ülevaate, jagatakse omavahel informatsiooni ning tehakse plaane eesseisvateks kuudeks.

Lääneranna raamatukogude võrgu ümberkorraldamise tulemusel suleti Tuudi ja Metsküla raamatukogud, raamatukoguhoidjad kaotasid töö. Kirbla raamatukogu läks üle Lihula Keskraamatukogu teeninduspunktiks, mis alates maist on lahti ühel päeval nädalas esmaspäeviti kell 12:00-17:00. Saulepi raamatukogu läks üle Lihula Keskraamatukogu teeninduspunktiks. Raamatukogu töötaja on Saulepi teeninduspunktis laupäeviti kell 10:00-13:00. Lihula raamatukoguhoidja ja Lääneranna valla raamatukogu direktor käivad teeninduspunktides laenutamas.

Alates augusti lõpust oli Koonga raamatukogu avatud pool tundi varasemast vähem, kell 09:00-16:00. Ainsad lugejad, kes külastasid raamatukogu peale kella 16:00, bussiliikluse muutumise tõttu sel ajal enam raamatukokku tulla ei saanud. Lõpe raamatukogu oli alates septembrist esmaspäevadel avatud pool tundi kauem. Raamatukogu oli avatud esmaspäevadel kell 09:00-17:00, lõunapaus kell 13:00-13:30 ja kolmapäevadel kell 11:00-18:00, lõunapaus kell 13:00-13:30.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Lisa 1

Möödunud aastal oli Pärnumaa raamatukoguhoidjatel võimalus osa saada mahukast veebipõhisest koolitussarjast „Raamatukogu digiriigi nõustajana“, korraldaja Trinidad Wiseman. Pakuti rohkelt digiriigi teenuseid tutvustavaid koolitusi, nagu e-teenuste kasutamine pangas, tervishoiusüsteemis, kaubanduses jne. Sarja eesmärgiks oli tõsta raamatukoguhoidjate digipädevusi erinevate teenuste e-keskkondade alal, sest järjest rohkem vajavad kliendid, eriti vanemaealised abi ja tuge nende kasutamisel. Veebikoolitustest osavõtt üle maakonna oli väga suur ja tagasiside positiivne. Leiti, et koolitustest oli palju abi ja saadi juurde uusi teadmisi.

Rahvusraamatukogu korraldatud üleriigiliste arendusprojektide infoseminarid Teams`i vahendusel olid väga populaarsed, kuulati aktiivselt üle maakonna.

Lasteteeninduse poole pealt osaleti erialastel koolitustel, koosolekutel, seminaridel. Rohkearvulisem osalemine oli ELK korraldatud lasteteeninduse kogemuspäeval Pärnu Keskraamatukogus, veebikoolitusel „Tere! Hello! Moi! Привіт!”, lastekirjanduse aastakoosolekul, õpipäeval „Laps kirjanduses“, Lugemisisu programmi tutvustamisel ning üleriigilisel lasteraamatukoguhoidjate päeval Saaremaal. Haapsalu muinasjutukonverentsist „Lood lükkavad käima“ sai osa üksteist raamatukoguhoidjat nii Pärnu linnast kui maakonnast. Ühise sõidu korraldas Pärnu Keskraamatukogu.

Tori ja Põhja-Pärnumaa raamatukoguhoidjad osalesid ühiselt avaliku esinemise koolitusel, mille viis läbi Veiko Täär ning valla raamatukogude direktorid arenguvestluste pidamise koolitusel.

Paaril töötajal oli võimalus osaleda ka pikemal jätkukoolitusel Kohalike dialoog kohalikus raamatukogus.

10 Pärnumaa raamatukoguhoidjat osales ERÜ korraldatud raamatukoguhoidjate kongressil, Pärnu Keskraamatukogu direktor osales IFLA kongressil Rotterdamsis.

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
27.01	Sotsiaalmeedia kasutamine	Kaydi Tomson (Pärnumaa Arenduskeskus)	2	68/6	240 €
27.01	Lasteraamatute illustreerimine	Sirly Oder (Rahva Raamat)	2	68/6	125 €
15.02	Lasteteeninduse veebikoolitus: „Kuidas	Anu Amor-Narits (Tartu Linnaraamatukogu)	1	32/7	150 €

	valmistada ette raamatukogutundi?"				
31.03	Poola kirjandus	Hendrik Lindepuu	4	64/6	280 €
28.04	„Mis raamatukogudes toimub?"	Krista Visas (PKR)	2	59/7	
28.04	„Mis on arenguvestlus ja milleks seda vaja on?"	Ruti Einpalu PCC	4	59/7	1200 €
26.05	Õppepäev Tori vallas – vallaraamatukogu juhtimine	Ene Michelis (Tori valla raamatukogu)	4	62/7	840€
25.08	Õppepäev Hiiumaal – iseteeninduslik raamatukogu; maaraamatukogud täna	Annely Veevo (Kärdla Linnaraamatukogu); Maili Uibo (Käina raamatukogu)	4	56/7	1936€

29.09	IFLA 2023	Krista Visas (PKR)	1	71/7	
29.09	„Avalik esinemine“	Märt Treier	4	71/7	1000 €
27.10	„Mis on AI, mis on ChatGPT, kuidas see meid puudutab?“	Kadri Vider (Eesti Kirjandus muuseum)	2	70/7	300 €
24.11	„Mõtte jõud – optimeeritud mõtteviis“	Ülli Kukumägi (Bodylang uageacademy OÜ)	4	52/5	850 €

2023. aastal korraldas Pärnu Keskraamatukogu kokku seitse maakondlikku koolituspäeva, neist kolmel korral oli samal päeval kaks esinejat. Lisaks korraldati kaks tervet päeva hõlmavad õppereisi ja üks teatri ühiskülastus Tartus. Koolituste valik oli seotud raamatukoguhoidjate erinevate kompetentside tõstmisega.

Jaanuaris oli võimalik kuulata sotsiaalmeedia kasutamise teemadel Kaydi Tomsonit Pärnumaa Arenduskeskusest. Koolitus pakkus nippe ja lahendusi, kuidas sotsiaalmeedia kanalid oleksid atraktiivsemad ja köidaksid rohkemaid inimesi, et tulemuseks oleks raamatukogu sotsiaalmeediakanalite suurem jälgimine ja sellest omakorda uute lugejate lisandumine. Lasteraamatute illustreerimisest käis väga väljendusrikkalt ning emotsionaalselt rääkimas Sirly Oder, kelle esinemine meeldis kuulajatele väga. Raamatukogutundide ettevalmistamise poolt tutvustas veebi teel Tartu Linnaraamatukogu töötaja Anu Amor-Narits. Ühtlasi andis ta ülevaate lasteteeninduse tööst Tartu Linnaraamatukogus. Väga hea ülevaate poola kirjandusest andis tõlkija Hendrik Lindepuu, keskendudes rohkem tema enda tõlgitud raamatutele. Tänu sellele avastasid raamatukoguhoidjad ka ise nii mõnegi seni lugemata hea poola keelest tõlgitud raamatu. Pärnu Keskraamatukogu direktor Krista Visas esines raamatukoguhoidjatele aasta jooksul kaks korda rääkides erinevate riikide raamatukogudest, mida ta oli külastanud, tõstes esile uusi häid praktikaid. Samuti tutvustas ta IFLAlt saadud uudiseid.

Koolitaja Ruti Einpalu käis esinemas arenguestluste korraldamise teemadel, kuna seda teemat soovisid valla raamatukogude direktorid. Kõigil raamatukoguhoidjatel oli hea võimalus kuulata, milleks arenguestlusti vaja on. Märta Treieri koolituse tulemusel saadi teada seda, kuidas ennast paremini avalikkuse ees väljendada, mida silmas pidada ja millest hoiduda. Elavalt esitatud koolituspäev oli üsna meeleolukas ja intrigeeriv. Kadri Vider Kirjandusmuuseumist andis põhjaliku ülevaate AI ajaloost ja suundumustest. Maikuus oli tänu Kultuuriministeeriumist saadud toetusele Pärnu linna ja maakonna raamatukoguhoidjatel võimalik külastada terve päeva vältel ühiselt Tori valla raamatukogusid ning tutvuda valla kultuurieluga. Saadi ülevaate sellest, kuidas toimub vallas vallaraamatukogu juhtimine ning milliseid arenguid Tori vallas on oodata. Aasta viimane koolituspäev oli seotud vaimse tervise hoidmisega – Ülli Kukumägi rääkis sellest, kuidas me ise saame oma mõtteid kontrollida, vähendada ärevust ja olla tõhusamad nii töös kui eraelus. Koolituspäev andis ka konkreetseid nippe, mida või kuidas kasutada. Aasta lõpetati kultuurselt, detsembris korraldas Pärnu Keskraamatukogu väljasõidu Tartu Vanemuise teatrisse, et vaadata Shakespeare „Tõrkosa taltsutust“. Sellega teatrielamusena pandi punkt kogu aastale.

Pärast iga maakondlikku koolitust said osalejad vastata ka tagasisideküsitlusele ning hinnata koolitust 5-palli süsteemis. Keskmine hinne koolitustele oli 4,7 – seega rahulolu oli väga kõrge. Enim meeldis Märta Treieri koolitus. Tagasisides tõsteti esile selliste maakondlike koolituste vajadust ning kiideti head teemade ning esinejate valikut. Kui mõnele koolitusele tulles oli arvamus, et milleks seda vaja on, kuid pärast koolitust leidis igaüks endale sealt midagi vajalikku.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused.

LISA 2

Pärnu Keskraamatukogu ja Tori valla raamatukogu direktorid tutvustasid laiemalt Pärnumaa raamatukogude teenuseid ja juhtimismudeleid. Samuti pidasid mitmed raamatukoguhoidjad ettekandeid oma kodukandi ajaloo kohta ning viisid läbi giidituure. Kirjutati artikleid erialaväljaannetesse.

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Teabekirjanduse osakonna juhtivspetsialist ja Lihula raamatukoguhoidja läbisid Rahvusraamatukogu juures raamatukoguhoidja kutseõppe ja sügisel alustasid kutseõpet Tori haruraamatukogu ja Pärnu Keskraamatukogu lasteosakonna raamatukoguhoidjad.

Pärnu Keskraamatukogu juhtivspetsialistile Marju Kurvitsale ja kogude arenduse osakonna raamatukoguhoidja Inga Tohvile omistati Raamatukoguhoidja kutse tase 6.

Lääneranna vallaraamatukogu direktor Tiiu Aasrand omandas mikrokraadi TÜ info- ja andmehalduse erialal.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Eesti kultuurkapitali Pärnumaa ekspertgrupi kultuuritegija aastapremia 2023; Tori valla tänukiri – Tori vallaraamatukogu direktor Ene Michelis;

ERÜ teenetepremia 2022 – Pärnu Keskraamatukogu direktor (2012-2022) Heinike Sinijärv;

ERÜ aasta tegu linnaraamatukogus 2022, kultuuriministri tänukiri; Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsiooni aasta koostööpartneri nominent – Pärnu Keskraamatukogu erivajadustega klientide raamatuklubi, läbiviijad Regina Ester ja Ilme Miilimaa;

Pärnumaa aasta maaraamatukoguhoidja 2023, kultuuriministri ja Pärnu Keskraamatukogu tänukiri – Põhja-Pärnumaa vallaraamatukogu direktor Monika Jõemaa;

Kultuuriministri tänukiri: Ene Kaldoja Pärnu Keskraamatukogust;

Pärnu Keskraamatukogu kolleegipreemiad: Hea Kolleeg 2023 Külli Lorents; Lugemisisu Tekitaja 2023 Signe Peeker; Julge Pealehakkaja 2023 Maret Kampus-Külm;

Lindi Lasteaed-Algkooli aasta kolleeg 2023 – Lindi raamatukoguhoidja Maret Kampus-Külm;

Pärnu LV hariduse sõber 2023 nominent – Gerli Lehemets, Paikuse raamatukogu;

Are Kooli tänukiri „30 aastat pühendumusega tehtud töö eest Are koolis – Malle Pajo, Are raamatukoguhoidja;

Põhja-Pärnumaa tänukiri Kaisma ja Pärnjõe raamatukogude arendamise eest – Sirje Sõnajalg, Kaisma raamatukoguhoidja;

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse tänukiri tubli töö eest 2022. aastal Vändra raamatukogu arendamisel – Katrin Ilbi, Vändra raamatukoguhoidja;

Kõmsi Lasteaed-Algkooli tänukiri – Helen Voogla, Kõmsi raamatukoguhoidja.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

LISA 3

Seoses rendilepingu lõpetamisega 25. jaanuarist 2024. a suleti Pärnu Keskraamatukogu Ranna haruraamatuogu kolimiseks alates 6. detsembrist 2023. Raamatukogu koliti ajutisele pinnale Maxima kaubanduskeskuses. Uutesse ruumidesse koliti vana mööbli ja inventariga. 2024. aasta oktoobris valmib Mai ärikeskus, kuhu saab uued kaasaegsed ruumid ka Ranna haruraamatukogu.

Paikuse raamatukogus on jätkuvalt probleeme vett läbilaskva katusega, mida on ka parandatud, kuid probleem on jäänud. Rikutud laeplaadid vajavad väljavahetamist. Probleemiks on ka ventilatsioonisüsteemi puudumine.

Häädemeeste valla Massiaru raamatukogu kolis ajutisele üüripinnale, kuna majas leiti vammseent.

Põhja-Pärnumaa valla Tootsi koolimaja, kus asub ka raamatukogu, oli jaanuarist septembrini kapitaalremondiks suletud. Lasteaia majas oli raamatukogu jaoks ette nähtud kaks väikest ruumi. Septembris kolis raamatukogu renoveeritud koolimajja tagasi.

Vihtra külakeskuses (Põhja-Pärnumaa v) eraldati vaheseinaga osa raamatukogust laorumiks, seda seoses Vihtra lasteaiarühma kolimisega külakeskusesse.

29. märtsil avati Vändras raamatukogu kunstisaaliruumis Vändra Kunstigalerii. Galerii ruum on ümberehitatud vastavalt nõuetele, muudetud UV-kiirguse kindlaks, vahetati valgustid, aknad

ehitati kinni, turvalisuse tagamiseks paigaldati ruumi eraldi signalisatsioon ja ruum läks omaette valve alla, ruumi niiskuse- ja temperatuurivahemikud on sobivad maalide jm taieste hoidmiseks ja eksponeerimiseks.

Pärnjõe raamatukogu asub kortermaja esimesel korrusel. Sügisel, kui veel ei kõeta ja talvel on külm, temperatuur maksimaalselt 18 kraadi, tihti siiski vähem. Et Pärnjõe kool muutus septembrikuust 6. klassiliseks, tekkis võimalus kolida raamatukogu koolimajja. Ruum on välja valitud ja ümberkujundamiseks, remondiks raha olemas ning loodetavasti saab kolida parematesse tingimustesse. Toetust taotletakse ka kultuuriministeeriumi raamatukogude arendamise investeeringute projektist.

Libatse raamatukogus vajaksid remonti veekahjustusi saanud laed ja seinad, vahetamist vajaks ebaefektiivne küttesüsteem ning maja katus, mis läbi sajab. Pärnu-Jaagupi raamatukogus vajab remonti laste- ja noorte tuba. Vahenurme raamatukogus vajab üks ruum sanitaarremonti. Välja tuleb vahetada tualettruumis veetorustik koos kraani ja kraanikausiga.

Mitmes Lääneranna valla raamatukogus, sealhulgas Vatlas ja Virtsus, on sanitaarremondi vajadus. Virtsus on suur probleem niiskusega, kuna vihmavesi valgub vastu seinu ja imbub läbi seinu ruumidesse, mis mõjutab ka arvutipargi tööd. Kuna Päästeameti ettekirjutuse kohaselt ei vastanud Virtsu raamatukogu ukselukk nõuetele, siis vahetati see välja liblikluku vastu. Raamatukogus esineb jätkuvalt päris suuri temperatuurikõikumisi seoses küttesüsteemi riketega. Lihula raamatukogu ruumid vajavad sanitaarremonti: ruumide kõik seinad vajavad uuesti värvimist, põrandaliistud osaliselt vahetamist. Lugemissaali ukse ees olev põrand tundub vajuma hakkavat ning välja peaks vahetama ka laevalgustuse.

Tori valla raamatukogu neli harukogu asuvad teistele valla allasutusele kuuluvates ruumides. Koostöö nende allasutustega on väga hea ja ruumiprogramm toimib. Järjest enam pööratakse tähelepanu ruumide riskasutusele. Urge raamatukogu asub vanas kauplusehoones. Raamatukogu kasutuses olevad ruumid on köetavad elektriga (õhksoojuspumbad ja radiaatorid), teistes ruumides küte puudub ja need amortiseeruvad. Jätkuvalt on vallas teema arutluse all – mis on selle maja saatus. Kolme aasta perspektiivis on maja lammutamine.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Rohkem on Pärnumaal neid raamatukogusid, kus liikumispiirangutega inimesed saavad raamatukokku iseseisvalt. Paraku neid raamatukogusid, kus ei ole võimalik juurdepääsu tagada on endiselt. Osades raamatukogudes tööd juurdepääsu tagamise planeerimisega käivad.

Tabel 5

Juurdepääs võimalik	Pärnu Keskraamatukogu, Rääma haruraamatukogu, Pärnu-Jaagupi, Vihtra, Lindi, Aruvälja, Are, Jõõpre, Tõstamaa, Paikuse, Tihemetsa, Tali, Kilingi-Nõmme, Uulu, Massiaru, Treimani, Sauga, Sindi, Tori, Vändra, Kaisma, Kirbla, Koonga, Lihula, Lõpe, Virtsu
Juurdepääs võimalik osaliselt	Vahenurme, Kihnu, Pootsi, Surju, Võiste, Häädemeeste, Kõmsi, Vatla

Juurdepääs puudub	Ranna haruraamatukogu, Libatse, Audru, Lavassaare, Tõhela, Kabli, Suigu, Urge, Suurejõe, Pärnjõe, Võidula, Tootsi, Varbla, Saulepi
-------------------	--

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Aasta algul toimus URRAMi andmebaasi viimine uuele platvormile ja serverite kolimine. Kahjuks unustati ära, et Pärnu Keskraamatukogu arvutipark on enamikus Linuxi põhine. Nii algas Pärnus kiirkorras arvutite Windowsiga ühendamine ja samal ajal üritas Urania teha võimalikuks URRAMi programmi toimimise Linuxi arvutitele. Tulemuseks oli – enamus Pärnu töötajate arvuteid viidi üle Windowsile, sest ka uued RFID töökohad vajavad seda ühendust nagnii. Osad töökohad, kus RFID lugejaid ei ole, saavad edasi töötada Linuxil.

Üldiselt võib olukorda, mis puudutab AIP olukorda Pärnumaa raamatukogudes, lugeda heaks. WIFI-võrk on üldjuhul kiire, olemas on kaasaegsed printerid, koopiaimasinad, skannerid. Üksikutes raamatukogudes on parendamise kohti.

Kihnus on AIP seadmed vananenud, kuid printimise ja koopia tegemine võimalik.

Võiste raamatukogu AIP vajab uue riist- ja tarkvaraga arvutit, mille soetamine on planeeritud 2024. aasta eelarvesse.

Sindi raamatukogule renditi alates septembrist digiekraan, mis aitab veelgi paremini läbi viia erinevaid raamatukogutunde ja sündmusi ning Sauga haruraamatukogu lastenurka paigaldati turvakaamera.

Pärnjõe raamatukogus on olukord internetipunktiga keeruline, ka olemasolev sülearvuti on vana, samamoodi on lood arvutitööks mõeldud mööbliga, mis vajaks uuendamist.

Põhja-Pärnumaa valla raamatukogu direktor toob välja probleemi, et töötajatel on jätkuvalt nuputelefonid, millega nad ei saa sotsiaalmeediasse postitusi teha, selleks tuleb kasutada isiklike telefone.

Vatlas ei ole Wi-Fi levi ja seetõttu interneti kasutajaid raamatukogus jääb iga aastaga vähemaks.

Virtsus oli suvel mitu korda probleem tööarvuti printeriga. Niiskuse protsent oli raamatukogus nii kõrge, et printimise paber niiskus ja jäi printerisse pidevalt kinni. Seetõttu vajati probleemi lahendamiseks infotehnoloogi abi.

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine

Sulgudes on toodud 2022. aasta näitajad.

2023. a eraldati väljaannete hankimiseks:

riigieelarvest Pärnumaa raamatukogudele kokku 177 763 (165 001)€,

sh Pärnu Keskraamatukogule 105 092 (97 301)€

KOV eelarvetest Pärnumaa raamatukogudele kokku 243 184 (235 261)€

Sh KOVi eelarvest Pärnu Keskraamatukogule 112 470 (112 717)€

KOKKU olid Pärnumaa raamatukogude komplekteerimiskulud 420 947 (400 262)€, sh KRK 217 562 (210 018)€

Pärnumaa raamatukogud said väljaannete soetamiseks riigilt 2,02 (1,93)€ elaniku kohta,

Pärnumaa raamatukogud omavalitsustelt 2,8 (2,7)€, Pärnu Keskraamatukogu 2,2 (2,2)€. Komplekteerimiskulu elaniku kohta oli maakonnas 4,8 (4,6)€, keskraamatukogus 4,2 (4,1)€.

Riigieelarvest saadud 177 763 eurost kasutati väärtkirjanduse ostmiseks 69 585€, s o 39% ja kultuuriperioodikale 2224€.

Raamatukogusüsteemis toimusid mitmed muudatused. 1. maist suleti Lääneranna valla Metsküla ja Tuudi raamatukogud, Kirbla ja Saulepi raamatukogud muutusid Lihula Keskraamatukogu teeninduspunktideks. Seoses 2 raamatukogu sulgemise ja 2 raamatukogu laenuspunktiks muutumisega vähendas Lääneranna vald teavikute soetamise raha 5600€ võrra.

Aruvälja/Jõõpre, Lõpe/Koonga, Pootsi/Tõhela, Kaisma/Pärnjõe ja Vihtra/Suurejõe raamatukogudes teenindas lugejaid üks töötaja kahe kogu peale.

Võrreldes 2022. aastaga eraldasid kohalikud omavalitsused teavikute soetamiseks Tori valla raamatukogudele raha rohkem 3300 ja Saarde valla raamatukogudele 7223€.

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Kogude täiendamisel oli prioriteediks Eesti riiki, ajalugu ja kultuurilugu käsitlevate väljaannete, lastekirjanduse ja koduloolise kirjanduse tellimine. Ilukirjanduse puhul eelistati eesti autoreid ja kirjandusauhindu saanud teoseid, seejärel tõlkelise väärtkirjanduse raamatuid. Teatme-, teabe- ja tarbekirjandust telliti valikuliselt. Enamik maakonna raamatukogudest komplekteeris oma kogusid Pärnu keskraamatukogu kaudu.

2023. aastal otsustasid Põhja-Pärnumaa valla raamatukogud komplekteerida teavikuid riigi poolt eraldatud rahade eest Pärnu Keskraamatukogu kaudu, omavalitsuse eraldatud raha jäi aga kohapeal komplekteerimiseks. Vändra raamatukogu raamatukoguhoidja kasutas seda raha teavikute tellimiseks kõigile oma piirkonna raamatukogudele, telliti põhiliselt Rahva Raamatust või Apollo raamatukauplusest. Tellimiseks loodi TEAMSi keskkonnas tabel, kuhu iga raamatukogu märkis oma soovid, nii sai osta rohkem erinevaid nimetusi väljaandeid ja vältida väiksema nõudlusega raamatute tellimist mitmesse raamatukogusse.

Lihula, Kõmsi, Vatla ja Virtsu raamatukogud komplekteerisid jätkuvalt Rahva Raamatu e-poe kaudu, raamatud toimetati neile kohale kulleriga. Kuna Tuudi ja Metsküla raamatukogud suleti, said teised Lääneranna valla raamatukogud valida nende kogudest endale vajalikke teoseid.

Komplekteerimisvajaduse otsustas iga raamatukogu ise, sest oma piirkonna lugejate soove teati kohapeal kõige paremini. Kordustrükkide ilmudes vahetati välja määrdunud ja lagununud eksemplare. Komplekteerimisotsuste tegemiseks vaadati üle raamatute leidumus lähimates raamatukogudes, et selle põhjal oma tellimusi kujundada. Näiteks ei tellitud teaberaamatuid, mis olid olemas Pärnu Keskraamatukogus. Nõudluse rahuldamiseks teaberaamatute järele toimus hästi nii vallasisene RVL kui ka tellimine Pärnu Keskraamatukogust.

Järelkomplekteerimise korras osteti õppijatele vajalikku kirjandust. Soetati koolieelikutele eakohaseid ja arendavaid raamatuid.

Pärnu Keskraamatukogu muusikaosakond arvestas oma kogu täiendamisel ka suvekülaste vajadustega.

Jätkuvalt olid populaarsed need raamatud, millest oli mediakajastusi, suur roll nõudluse kujundamisel oli ka raamatukaupluste müügiedetabelitel. Eriti märgatav oli huvi kasv eesti autorite ilukirjandusteoste vastu, mida tuli järelkomplekteerimise korras juurde osta. Populaarsed olid elulood, krimikirjandus ja reisikirjad. Välisautorite armastus- ja kriminaalromaane hangiti ka kirjastuste ja hulgimüüjate allahindlustelt soodushindadega. Luulekogude tellimine oli valikuline, eelistati juba tuntud autoreid. Noorte hulgas olid populaarsed fantaasia- ja ulmeraamatud. Rääma raamatukogus märgati huvi kasvu noorsooraamatute vastu ja seetõttu telliti neid oma kogusse varasemast rohkem.

Kasvanud huvi ajaloo- ja reisikirjanduse vastu märgati näit. Audru ja Lääneranna raamatukogudes. Väga nõutud olid eneseabi- ja psühholoogiaalased teavikud näiteks Jõõpre ja Rääma raamatukogudes. Raamatute soetamise otsuste tegemisel oli kasu ka Lugemise väljakutse Facebooki-grupist. Teabekirjandust osteti põhiliselt valdade keskkogudesse.

Raamatukogudes, kus oli kahe kogu kohta üks töötaja, võimaldas see komplekteerida rohkem erinevaid nimetusi, neid sai siis kahe raamatukogu vahel vastavalt nõudlusele operatiivselt vahetada.

Lasteosakondadesse telliti raamatuid nii lugemisoskuse arendamiseks ja süvendamiseks, teadmiste ammutamiseks kui ka ajaveetmiseks. Telliti kõik auhinnatud ja konkurssidel tunnustuse saanud lasteraamatud, abiks olid ka Eesti Lastekirjanduse Keskuse soovitusel. „Lugemisisu“ programmiga liitunud raamatukogudes osteti juurde lasteraamatuid, mille vastu tekitati huvi selle programmi raames. Raamatukogudes osteti koolikohustusliku kirjanduse kordustrükke.

Raamatute hankimisel Pärnu Keskraamatukokku arvestati nii Pärnu Kolledži üliõpilaste, kutsehariduskeskuse õpilaste kui ka gümnaasiumiõpilaste vajadustega.

Lugejaskonna vananemine vähendas nõudlust lasteraamatute järele näit Virtsu ja Tootsi raamatukogudes, soetati võimalusel kooli soovituslikus nimekirjas olevaid raamatuid ja vahetati välja kulunud eksemplare.

Teabekirjandusest telliti laiemat huvi pakkuvate valdkondade, nt majandus-, õigus-, tervishoiu-, tehnika-, aiandus- ja kodundusalaseid väljaandeid, samuti elukestvat õpet toetavat kirjandust.

Lauamängud leidsid raamatukogudes aktiivset kasutamist, seepärast osteti juurde maakonna raamatukogudesse kokku 189, sellest keskraamatukokku 120 (66) mängu. Oma mängukogusid täiendasid enim Audru, Kilingi-Nõmme ja Ranna raamatukogud. Mänge osteti ka raamatukaupluste sooduspakkumistelt. Annetusena saadi 11 mängu.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Komplekteerimiskuludest kasutati raamatute hankimiseks maakonnas 84,8% ja KRK-s 88,5%, s o 356 948 (339 228)€ ja 192 551€. Raamatuid osteti 21 997 eks, sellest KRK 11 780, elaniku kohta maakonnas 0,3, KRKs 0,2 raamatut. Nimetusi saadi juurde 5384.

Eksemplaarsus oli maakonnas kokku 4,1, KRKs 2,2. Ostetud raamatu keskmiseks hinnaks kujunes 16,2 (14,96)€. Ilu- ja lastekirjanduse osakaal saabunud raamatutest oli 83 (80)%, Pärnu Keskraamatukogus 70 (72)%.

Maakonna kogudest oli aasta lõpuks 60 (61)% ilukirjandus ja 40% teabekirjandus, Pärnu Keskraamatukogul 54% ilukirjandus ja 46% teabekirjandus.

Raamatufondi ringlus maakonnas oli 0,8 (0,7), ilu- ja lastekirjandusel 0,8 (0,8), teabekirjandusel 0,8 (0,5), võõrkeelsel kirjandusel 0,5 (0,5).

Pärnu Keskraamatukogu raamatufondi ringlus oli 1, ilu- ja lastekirjandusel 1,1(1,1), teabekirjandusel 1 (0,7), võõrkeelsel kirjandusel 0,5 (0,5), venekeelsel kirjandusel 0,6 (0,6).

Kogude uuenemise protsent oli nii maakonnas tervikuna 3,3 (3,3), KRKs 3,1 (3,3).

Saabunud raamatutest (nii ostud kui muu kokku) oli 4,7 (5,2)% võõrkeeltes. Võõrkeeltes saadi 1189 eks, s h vene keeles 309 eks. Pärnu Keskraamatukogus vastavalt 8,2 (8,7) %, 1023 eks, vene keeles 220 eks. Võõrkeelse kirjanduse kogust moodustab venekeelne 61(62)%.

Pärnu Keskraamatukogu muusikaosakonda komplekteeriti eesti autorite ja esitajate noote, samuti osteti lasteaedadele, lastemuusika- ja üldhariduskoolidele suunatud muusikaväljaandeid. Lähtuti nii maa kui linna tegevmuusikute, koolide muusikaõpetajate ja õpilaste, koolieelsete lasteasutuste õpetajate vajadustest.

Saksa lugemissaali komplekteerimise pearõhk oli keeleõppematerjalidel ning uuemal Saksamaad puudutaval kirjandusel. Ilukirjandusest telliti põhiliselt raamatumessidel auhinnatud ja Goethe Instituudi poolt soovitatud raamatuid. Goethe Instituudilt saadi 9 raamatut. Juurde tuli 2023. a vähem, sest enamus vajalikke keeleõppematerjale komplekteeriti juba 2022. a.

Annetusena saadi 2964 eks, s o 11,9 (9,4)% raamatutest, sellest KRK 768, s o 6,1 (7)%, nimetusi lisandus 201. Suurimad annetajad olid eraisikud, annetati ka vene- ja ingliskeelseid raamatuid. Annetasid mitmed asutused: Enn Kunila kollektsoon, Poola Suursaatkond, Tervise Arengu Instituut, Swedbank, Pärnu Muuseum, Pärnu Nooruse Selts, Prantsuse Instituut Eestis, Goethe Instituut jt.

Lavassaare raamatukogule annetas kirjastus kunstiraamatuid. Peep Ilmet annetas Lihula raamatukogule eesti- ja ingliskeelseid raamatuid, annetusi tegid ka Gerda Kordemets ja Anneli Akkermann.

Lisaks tavapärasele komplekteerimisele hangiti väljaandeid ka järelkomplekteerimise teel, nii osteti juurde õpilastele vajalikku kirjandust, teabekirjandust, suurt nõudlust omanud väljaandeid. Järelkomplekteerimiseks kasutati erinevaid hulgemüüjate, raamatukaupluste, kirjastuste sooduspakkumisi ja kampaaniaid. Raamatute hinnatõus mõjutas valikuid ja suurendas järelkomplekteerimise tähtsust.

Harukogud/maakogud jätsid tellimata väiksema nõudlusega väljaanded, mis olid Pärnu Keskraamatukogus olemas ja tellisid neid RVLi teel, samuti telliti RVLi teel võõrkeelset kirjandust.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodika hankimiseks kasutati terves maakonnas 58 286 (58 340)€, sellest Keskraamatukogus 21 898 (20 044)€. Kultuuriperioodikat telliti maakonnas 2224 (1884)€ eest, millest KRK 855 (678)€, osteti kokku 91 (85) eks, sellest KRK 29 (25).

Ajakirju osteti juurde 725 aastakäiku, annetusega saadi 66, sellest KRK vastavalt 206 ja 45.

Lisandus 180 nimetust ostusid ja 10 nimetust muul moel saadud ajakirju.

Ajalehti osteti KRKle 75 aastakäiku, maakonna raamatukogudele kokku 248 aastakäiku, s o 48 nimetust. Muul moel saadi: KRK 5, maakond kokku 18 aastakäiku, s o 6 nimetust.

2023. aastal lõpetas aasta sees ilmumise 4 tellitud ajakirja. Aasta lõpul anti teada veel kolme ajakirja ja kahe ajalehe paberkandjal ilmumise lõpetamisest. Mõned neist jäävad ilmuma veebis digiajakirjadena, kuid Pärnu Keskraamatukogus loetakse digiväljaandeid oluliselt vähem kui paberil ilmuvat perioodikat. Pärnu Keskraamatukogus on lugejatele autoriseeritud töökohal tagatud ligipääs Postimees Grupi, Delfi Meedia, AS Äripäev ja Juridica digiväljaannetele. Haruraamatukogudes on ligipääs Delfi Meedia digiväljaannetele.

Saksa saalis on lugemiseks on 13 erinevat ajakirja. Keskkogu tellib ajakirja Der Spiegel. GI maksab ajakirjade Freundin ja Geo eest. Lisaks saadab GI 4 keeleõppeajakirja.

Perioodikaväljaannete kallite hindade tõttu vaadati senised tellimused kriitiliselt üle.

Kultuuriperioodikat telliti järgmiselt:

	Pärnumaa raamatukogud kokku	Keskraamatukogu
Akadeemia	5	2
Hea laps	10	1
Keel ja Kirjandus	1	1
Looming	9	4
Loomingu Raamatukogu	10	2
Muusika	2	1
Raamatukogu	7	3
Teater. Muusika. Kino	5	3
Tuna	3	1
Täheke	21	3
Vikerkaar	3	2
Värske Rõhk	2	1

Sirp	9	4
Õpetajate Leht	4	1

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviste hankimiseks kasutati maakonnas 3113 (2693)€. Osteti kokku 193 (207) auvist, KRKle sellest 190 (201), annetuse saadi 60 (50), sellest KRK 54.

Auviseid osteti põhiliselt Pärnu Keskraamatukogu muusikaosakonnale. Prioriteediks olid eesti autorite ja esitajate, Pärnust pärit ja siin tegutsevate ning Pärnuga seotud muusikute helisalvestised. Osteti ka Eesti Muusikaauhindade võitjate ja nominentide, maailma ja Euroopa nimekate plaadifirmade poolt parimaks peetud salvestisi, näit. GRAMMY auhinna saanute ja nominentide helisalvestisi.

Saksa osakond sai Goethe Instituudilt annetuse saadi 27 DVDd.

Nõudlus auviste järele maakogudes praktiliselt puudus.

3.2 inventuurid, mahakandmised

2023. a toimus inventuur Suigu raamatukogus.

Maakonnas dekomplekteeriti 36 159 (31 707) arvestusüksust, sellest KRK 8562.

Raamatuid kustutati kokku 34 661 eks, sellest KRK 8298. Auviseid kustutati 109, sellest KRK 28.

Kogude korrastamisega tegeleti maakonna kõigis raamatukogudes, eemaldati kogudest ülearuseid ja lagunenuid eksemplare. Tublimad olid Sindi, Lihula, Uulu ja Treimani raamatukogud. Pärnu Keskraamatukogu Rääma haruraamatukogus vaadati põhjalikult üle lastekirjanduse kogu, eemaldati määrdunud, lagunenuid ja kasutamist mitte leidnud raamatud.

Kuna Pärnu Keskraamatukogu Ranna haruraamatukogu ootab ees RFIDle üleminek, siis töötati terve aasta jooksul põhjalikult oma kogudega. Eemaldati liigse eksemplaarsusega, aegunud ja lagunenuid raamatuid, kustutati kokku 3242 eks. Kogude uuendamise protsent oli seega 4,6. Pärnu Keskraamatukogu saksakeelse kirjanduse osakond kustutas 16 DVDd, mille litsentsid olid lõppenud.

Pärnu Keskraamatukogu osavaldade raamatukogudes kustutatud eksemplarid toodi keskraamatukokku. Osakondade töötajad leidsid nende hulgast oma kogudesse vajalikke eksemplare, millega vahetati välja lagunenuid raamatuid või suurendati nõudlust omavate raamatute eksemplaarsust.

Lugejad said valida raamatuid riulitest „Võta raamat tasuta”, „Raamat uuele ringile“. Pärnu Keskraamatukogu, Are ja Tori raamatukogud viisid mahakantud raamatuid ka bussijaamade „Rändaja raamatukogu” riulitesse. Pärnu Keskraamatukogus müüdi kogudest eemaldatud raamatuid huvilistele väikese raha eest. Saugas toimus Maal elamise päeva raames tasuta raamatute laat, kus läksid jagamisele Tori valla raamatukogude mahakantud raamatud, sama

tehti ka Sindi linna 85. sünnipäeva puhul korraldatud laadal. Kuna Tuudi ja Metsküla raamatukogud suleti, said teised Lääneranna valla raamatukogud valida nende kogudest endale vajalikke raamatuid. Are ja Tori raamatukogud jagasid raamatuid lasteaedadele.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Pärnu Keskraamatukogu kasutajate hulgas on järjest populaarsem lugejaportaali kaudu raamatute reserveerimine ning nende tellimine raamatukappi. Lugejaportaali kaudu registreeris ennast lugejaks 82 inimest, sisselogimisi oli 49 009 (2022. aastal 34 121), teostati 143 341 (2022. a 126 180) otsingut ja pikendusi tehti 20 188 (2022. a 17 669). Raamatukappi kasutati 2023. aastal 5805 korral st keskmiselt 20 pakki päevas (raamatukogu avatud päevadel). 2022. aasta lõpul soetatud kapi lisamoodul on end igati õigustanud. Hästi kasutatakse ka võimalust tagastada raamatud tagastuskasti. Valikstatistika järgi kasutas seda teenust aasta jooksul 12 061 lugejat st 33 inimest päevas (365 päeva). RFID tehnoloogia kasutuselevõtt on oluliselt kergendanud raamatukoguhoidjate tööd nii tagastuskasti tagastatud raamatute arvelt mahavõtmisel kui ka tavalaenusprotsessis. Lugejate jaoks on oluline, et raamatukoguteenus on kättesaadav ka siis, kui raamatukogu on suletud. Kasvanud on ka PrintinCity pilveprintiteenuse kasutajate hulk. 2024. aastal loodame soetada keskkogusse ja Ranna haruraamatukokku iseteenindusautomaadi.

Pärnu Keskraamatukogu Paikuse haruraamatukogus on alates 2022. aastast õmblustuba, mida 2023. aastal kasutati 47 korral. Kasutajatel on võimalus raamatukogus kasutada õmblusajakirju, võtta lõiked maha, lõigata kangast sobiv lõige ja õmmelda lõigetest toode. Õmblustuba on populaarne ka ukrainlaste hulgas.

Vändras sai rentida kaminasaali, kasutada helikabiini Chatbox Duo, tellida raamatuid raamatukappi ning külastada kunstigaleriid. Vändras, Treimanis, Pärnu-Jaagupis ja Ares sai kasutada kaugtöökohta. Lisaks sai raamatukogust osta kohalikku ajalehte „Valla Teataja“, kohalike autorite raamatuid, käsitööd, valla meeneid ning suvepuhkuste ajal kultuurimajas toimuvate kontsertide pileteid.

Are ja Sauga haruraamatukogudesse soetati mahukamad tagastuskastid ning Sindi ja Sauga haruraamatukogudes on raamatukapi kasutamise võimalus.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

Tabel 6

Raamatukogu	Lugejad 2022	Lugejad 2023	Muutus (+/-)
Rahvark mk-s kokku*	25 463	25 977	+514
MKR kokku**	16 175	16 659	+484

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

Tabel 7

Raamatu- kogu	Külastused 2022	Külastused 2023	Muutus (+/-)	Virtuaal- külast. 2022	Virtuaal- külast. 2023	Muutus (+/-)
Rahvark mk-s kokku*	438 665	456 020	+17 355	102 196	92 192	-10 004
MKR kokku**	288 357	296 732	+8 375	63 931	37 433	-26 498

Eelneva aastaga võrreldes on külastatavus suurenenud. Ilmselt on seda tinginud raamatukogu avatus, kuna inimesed kasutavad pärast koroonapiirangute aega meelsasti kõiki pakutavaid teenuseid (eriti raamatukogu tasuta laenutamisteenust). Kindlasti mõjutas külastuste tõusu ka üleüldine raske majanduslik olukord riigis. Raamatud on tugevalt kallinenud, samuti elekter ning muud igapäevateenused, mille tõttu on inimesed kokkuhoidlikumad ning kasutavad meeleldi sooja, vaikset ning mugavat keskkonda, et õppida või kaugtööd teha. Õpilasedki kogunevad tihti grupitöödeks või individuaalõppeks lugemissaali, kus on võimalus kasutada WiFit ning vajadusel ka arvuteid. Suurenenud on ka järelaitamistundide läbiviimine raamatukogus. Sealsamas, seoses rahvastiku vananemisega väiksemate raamatukogude külastatavus langeb - vanemad lugejad surevad, noorema- ja keskealised aga tihti ei ole raamatukogudes lugejad. Paljud tööealised käivad linnades või suuremates keskustes tööl, mistõttu kasutavad sealsete raamatukogude teenuseid.

Raamatukogude külastatavuse arvu mõjutab ka raamatukogude lahtioleku aeg. Kui väiksemate raamatukogude igapäevane lahtiolek tähendaks raamatukogude alakasutamist, siis samas paaripäevane lahtioleku aeg ei pruugi erinevatel põhjustel sobida. Hooned, kus raamatukogu on lasteaia või kooliga koos, on laste külastatavus ning laenutuste arv oluliselt suurem.

Samas on raamatukogud ja raamatukoguhoidjad teinud tublit tööd, et säilitada olemasolevaid lugejaid ja tuua juurde uusi. Pidevalt mõeldakse välja ja korraldatakse uusi üritusi, loenguid, klubisid, viktoriine, töötubasid jne, et suurendada huvi raamatukokku tulemise vastu. Aktiivselt tehakse tööd järelkasvu ehk laste raamatukokku toomisel.

Märgata on tendentsi, et kuna kooli soovitusliku kirjanduse raamatuid ei jätku alati, sest on korruga välja laenutatud, siis võidakse käia neid laenutamas olenemata raamatukogu kaugusest üle maakonna.

Põhja-Pärnumaa valla Libatse raamatukogus vähenes külastuste arv võrreldes eelmise aastaga tunduvalt (341 korra võrra), üheks põhjuseks võib pidada Omniva postipunkti sulgemist, lisaks sellele ka vaid kahte päeva, mil raamatukogu avatud on.

Lääneranna valla Lõpe kooli sulgemine mõjutas Lõpe raamatukogu tööd ja Virtsu kooli neljaklassiliseks muutmine on vähendanud Virtsu raamatukogu lugejate – nii täiskasvanute kui õpilaste arvu.

Seoses Lääneranna vallas toimunud raamatukogude sulgemiste ja ümberorganiseerimistega võis märgata lähimate raamatukogude – Saulepi ja Varbla – piirkonna elanike ümberorienteerumist Tõstamaa raamatukokku, mistõttu suurenes uute lugejate arv 49 võrra.

Tabel 8

Raamatu- kogu	Laenut-d 2022	Laenut-d 2023	Muutus (+-)	Päringud** * 2022	Päringud** * 2023	Muutus (+-)
Rahvark mk-s kokku*	671 908	662 826	-9 082	10 560	10 160	-400
MKR kokku**	440 124	434 707	-5 417	6 708	6 886	+178

Laenutuste osakaal on eelneva aastaga võrreldes vähenenud. Kuna külastatavus üldiselt on eelneva aastaga võrreldes suurenenud, siis võib see seotud olla sellega, et lugejad eelistavad pärast karme koroonapiiranguid taas raamatukokku füüsiliselt kohale tulla ning ka nii mõnigi kord kohapeal lugeda.

Internet on muusikateenusele oluliseks konkurendiks. Eesti noodi kirjastamine paber kandjal on säilinud vaid tänu lastelaulukogumikele, vähesel määral autorikogumikke on siiski ilmunud. Suurem osa eesti noodi kirjastamisest on suundunud tasulisse internetipõhisesse Noodipanka. Plaadilaenus Pärnu Keskraamatukogu muusikaosakonnas on vähenenud 16%, samas on tõusnud pillilaenutuste arv, 30% võrreldes 2022. aastaga. Enim laenutati aasta jooksul klassikalist kitarrit, väikekannelt ja ukulelet. Järjest on tõusnud ka digiklaveri populaarsus, seda saab mängida osakonnas kohapeal.

Pärnu Keskraamatukogu teabekirjanduse osakonnas infopäringute arv on suurenenud 533 võrra (2022. aastal - 964; 2023. aastal - 1497), kuid kohallaenutuste arv on võrreldes eelmise aastaga vähenenud drastiliselt 2869 võrra (2022 - 5727; 2023 - 2858). 2022. aastal laastas maailma koroonakriis ja inimestel ei olnud võimalik nii palju vabalt ringi liikuda. Ilmselt kasutati meeeldi võimalust kodust välja saada ja sellest oli tingitud ka 2022. aasta rekordiline kohallaenutuste arv. Väga palju õpiti ja loeti raamatukogus koha peal. 2023. aastal oli võimalik kohtuda kohvikutes, koolides, kodudes, ehk sellest on tingitud ka vähenenud kohallaenutuste arv. Maaraamatukogudes küsiti pigem asju, mida igäüks võiks ka ise internetist googeldades kiirelt leida.

Infopäringud: mõned näited huvitavamatest päringutest:

Pärnu Keskraamatukogu: Aluseline toitumine, lahustoitumine, taimetoitlus; Salmikute ajaloost; Pärnu tennis, tennisekoolid, ajalugu; Puitmaterjal, küttepuud, metsakahjurid; Helindatud eesti kirjanike proosalooming „Melodija” heliplaadistuudio väljaannetel; Ooperikonflikt Verdi vs. Wagner; Gruusia vanad hällilaulud ja vaimulikud hümnid; Muusikahelide füüsika. Selle uurimine ja tähtsamad teadlased; Lastelaulud Venda Sõelsepa tekstidele.

Audru raamatukoguhoidja mahukamad päringud olid seotud Audru mõisa ja kohaliku ajaloo, talude kohta. Kogukonna inimesed huvituvad üldiselt oma kodukoha ajaloost. Materjale vajati Uruste allika ja pühapaiga kohta.

Surju raamatukogus tuli otsida infot teemal „Sooline võrdõiguslikkus – kuidas seda mõista?“, „FIE ja OÜ moodustamine“, prügimajandusega seotu – kuidas sorteerida?

Võiste raamatukoguhoidja aitas õpilasel otsida loovtöö jaoks materjale kohaliku koduloolase kohta.

Kilingi-Nõmme raamatukoguhoidjal tuli leida lugejale infot naisatleet Anette Buchi kohta.

Uulu raamatukogust vajati abi, et otsida materjale referaadi tegemiseks uisutamise ajaloo, aga ka erinevate loomariigi esindajate kohta.

Põhja-Pärnumaal tunti huvi kohalike talude ajaloo vastu; pildi järgi tuli tuvastada rahvarõiva tikandi päritolu; materjali otsing loovtöödeks (kohalikud kivid, piimatööstus, Vändra ja Tori muistendid, kuidas ehitada kanalisatsiooni, millised Colombia kirjanike raamatud on ilmunud eesti keeles; sooviti raamatuid, kus oleks häid mõtteid 8. klassi õpilasele, et pidada kõne 9. klassi lõpuaktusel.

Koonga raamatukoguhoidja aitas otsida laiemalt infot Aafrika kultuuri, Cotardi sündroomi kohta.

Virtsu raamatukogust otsiti materjale 1905. aasta revolutsiooni, ATH sündroomi kohta. Huvitav infopäring oli teemal, kuidas tõrjuda ulukeid noorte mändide ja kuuskede kahjustamiselt?

Varbla raamatukogus tunti huvi, kuidas õigesti prügi sorteerida, millest tehakse kampriõli? Otsida oli vaja ka milline on hetke soodsaim elektrikpakett ja kuidas taotleda PRIA toetuseid.

Tabel 9

Raamatu- kogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv***	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Rahvark mk-s kokku*	2	6	547	Ei saa andmeid	547	Ei saa andmeid
MKR kokku**		4		Ei saa andmeid		Ei saa andmeid

Pärnu Keskraamatukogu ja Tori valla Are raamatukogu koostasid Genially ja Google Forms keskkonnas veebiviktoriine erinevatel teemadel – Kui hästi tunned Pärnu muusikaelu; Pildikesi minevikust. Are lugu; Eesti kirjanduse päeva puhul „Anton Hansen Tammsaare 145“; Kas tunned Eesti ja Pärnu muuseumi?; Muinsuskaitsepäevade viktoriin "Pärnu - elav pärand jõe ja mere vahel"; Juubilarid Eesti muusikas 2023.

Tabel 10

Raamatu- kogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv***	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Rahvark mk-s kokku*						
MKR kokku**						

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

***kui järelvaatamine võimaldati peale koolituse toimumist

Tabel 11

Raamatu- kogu	Virtuaalnäituste arv 2022	Virtuaalnäituste arv 2023	Virtuaalnäituste külastajate arv 2022	Virtuaalnäituste külastajate arv 2023
Rahvark mk-s kokku*	2	1	793	Ei saa andmeid
MKR kokku**		1		Ei saa andmeid

Pärnu Keskraamatukogu vormistas veebinäituseks 2022. aastal linnaruumis olnud näituse „Proosaline Pärnu“.

4.3 RVL teenindus

Pärnumaa raamatukogudes on RVL teenus jätkuvalt populaarne nii maakonnasiseselt kui ka väljaspool Pärnumaad. Pärnu Keskraamatukogu saatis 2023. aastal 2885 teavikut, sisse tellisime 1369 teavikut. Peamised RVL tellijad on Pärnumaa ja teiste maakondade väiksemad raamatukogud. Suur osa RVL teenusest toimub ka harukogude vahel.

Tallinna Ülikooli raamatukogust, Tallinna Tehnikakõrgkooli raamatukogust, Rahvusraamatukogust, Tartu Linnaraamatukogust või Tartu Ülikooli raamatukogust tellisime sisse vaid 16 väljaannet. See näitab, et Pärnu Keskraamatukogu on piisavalt hästi komplekteeritud, et rahuldada meie lugejate vajadusi, aga ka seda, et lugejad on liikuvad ja leiavad võimalusi muul moel endale vajalikud väljaanded laenutada. Kindlasti on abiks ka MIRKO.

Pärnu maakonnas kokku saadeti RVLiga oma kogust välja 16 268 väljaannet ja raamatukogudesse telliti sisse 16 609 väljaannet. RVLi kasvu rohkem kui 5000 eksemplari võrra põhjuseks on enamuse Kabli raamatukogu fondi RVLiga laenutamine Häädemeeste raamatukogule.

Maaraamatukoguhoidjad, kes töötavad korraga kahes raamatukogus, kiidavad RVL võimalust, mis aitab kogusid komplekteerida mitmekülgselt ehk soetada erinevatesse raamatukogudesse erinevaid teavikuid.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

Raamatukogudel on Pärnumaal väga hea koostöö lasteasutustega. Lasteaia- ja kooliõpetajad käivad lastega nii raamatukogutundides kui valivad teematundideks raamatukogudest raamatuid. Mõnel pool on heaks praktikaks saanud, et raamatukoguhoidja komplekteerib teematundideks suured raamatukastid, et need siis lasteaedadesse viia.

Raamatukogud vahetavad regulaarselt raamatunäitusi, suuremat tähelepanu pööratakse tähtpäevade tähistamisele ja kirjanikele, illustraatoritele, kellel on juubelid. Alati eksponeeritakse uudiskirjandust.

Raamatukogudes, mis asuvad mõne lasteasutusega – kooli või lasteaiaiga samas majas on koostöö eriti hea ja seetõttu pannakse suurt rõhku tööle lastega. Seal on ka lastest lugejate ja laenutuste arvud kõrged

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Komplekteeritakse ELK poolt soovitatud, auhinnatud parimaid lasteraamatuid. Suur rõhk on kodumaise kirjanduse komplekteerimisel. Tegeletakse aktiivselt järelkomplekteerimisega. Kuna lastele meeldivad uued korralikud raamatud, siis jooksvalt vahetatakse välja vanu, soovitusliku koolikirjanduse eksemplare, aga ka tellitakse raamatute kaasaegseid ilusaid uustrükke.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 12

Rmtk	Lug-d 2022	Lug-d 2023	Muutus (+-)	Külast-d 2022	Külast-d 2023	Muutus (+-)	Laenut 2022	Laenut 2023	Muutus (+/-)
Rahvark mk-s kokku*	7 623	7 617	-6	146 886	162 323	+15 437	71 598	69 138	-2 460
MKR kokku**	4 342	4 537	+195	91 350	99 116	+7 766	41 968	40 667	-1 301

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

Lihula raamatukogus on laste külastatavus on suurenenud hüppeliselt, kusjuures eelmine aasta 6932 külastust, siis tänavu 10 751, samas see ei kajastu laste lugemises, laenutustes. Lapsed veedavad bussi oodates raamatukogus aega.

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Pärnumaa raamatukogud osalevad väga aktiivselt erinevates programmides, nagu näiteks Eesti Lastekirjanduse Keskuse eestvedamisel korraldatud Lugemisisu, mis aitab lapsi lugemise juurde tuua. Programm on leidnud kindla koha nii laste kui raamatukogude juures. Paljudes

kohtades on ka lapsevanemad tagasisidet andnud, et programm meeldib neile väga. Lugemisisu programmiga jätkasid need, kes juba olid liitunud, aga liitus ka uusi lasteasutuste gruppe.

Programmis osalevad lasteaiarühmad koos õpetajatega, 1.–6. klassi lapsed ja ka pered. Sel hooajal lisandus uus vanusegrupp, mis kutsub programmis osalema viiendate ja kuuendate klasside õpilasi. Lapsed valivad raamatukogudest lugemiseks põnevat uudiskirjandust ja panevad loetud raamatud kirja spetsiaalsesse lugemispassi. Lugemispassis on loomingulised lisäülesanded loetu kinnistamiseks ja oma lugemiskogemuse jagamiseks. 4.–6. klassi õpilastele loodi Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt ka noortepärase kujundusega lugemispass.

Programmis osalesid kõik Tori valla raamatukogud, Pärnu Keskraamatukogus liitus koos oma õpetajaga programmiga 68 algklassilast ja 6 lasteaiarühma, kus kokku osales 118 lasteaiialast. 13 last soovis osa võtta iseseisvalt. Samuti lõi kaasa üks vene emakeele klass. Kokku liitus sügisel 2023 Pärnu Keskraamatukogu lasteosakonnas „Lugemisisu” programmiga 199 last. Kõmsi koolis on Lugemisisu programmi kaasatud kõik 1.–4. klassi õpilased, mis on väga positiivset tagasisidet saanud ka lapsevanematelt, sest lapsevanemad ise soovisid, et lapsed programmis osaleksid. Lastele meeldivad teematunnid, eriti muinasjutu- ja detektiivtund. Lisaväärtuseks on kindlasti kevadel korraldatav ekskursioon Lugemisisu programmi läbinud lastele. 5.–6. kl õpilased peavad õpetaja palvel läbi lugema vähemalt ühe raamatu kuus ja kohtumisel raamatukogus tutvustama kaaslastele loetut.

Raamat „Pisike puu“ on esimene raamat, mille saavad kõik ilmakodanikud. Raamatu kättesaamine toimub pidulikult nii valdades kui linnas. Raamatukogude juhid on pidulikult beebilusikate üleandmisel kohal ja tutvustavad raamatuid värskete valla- või linnakodanike vanematele.

Laste seas on populaarne ka ettelugemise päev, mis annab hea võimaluse ennast proovile panna.

Kõikides raamatukogudes tutvustatakse uudiskirjandust, mis on välja pandud eraldi riiulitele. Lapsed uurivad hea meelega uusi ilusaid raamatuid, neid ka laenutatakse enam kui vanu raamatuid. Seetõttu tegeletakse raamatukogudes ka pidevalt vanade, koledaks läinud eksemplaride väljavahetamisega, et lapsed saaksid laenutada uusi ja korralikke raamatuid.

Hea meelega tullaakse raamatukokku koos kogu perega raamatuid vaatama ja lauamänge mängima. Palju tähelepanu pööratakse kõige pisemate raamatuavastajate ja nende pere raamatukokku kutsumisele ja nende ootuste täitmisele. Pärnu Keskraamatukogus on rikkalik väikelasteraamatute kogu. Väga suureks abiks pere pisemate raamatukokku toomisel on olnud Mürakarukool, mis sündiski 2012. aastal soovist peredele väikelaste avastuslikes tegevustes abiks olla ja soovist neile raamatuid ja raamatukogu tutvustada.

Sageli külastatakse raamatukogu lasteaija- või klassiõpetaja eestvedamisel. Raamatukogudelt soovitakse teematunde vastavalt laste vanusele ja õppeprogrammile. Kõige enam tahetakse, et tutvustataks uusi raamatuid ja aidataks lastes lugemishuvi tekitada ja arendada, neid raamatuelamustega köita, mõtteid tekitada. Nii koolikohustusliku kui ükskõik millise muu raamatu valimisel soovitakse raamatukoguhoidjatelt personaalseid soovitusi. Tuleb olla oskuslik küsitleja, kannatlik ärakuulaja ja hea ning kiire soovitaja, et lugeja talle sobiva raamatu juurde juhatada. Paikuse raamatukogu paneb suurt rõhku just lasteteenindusele, seal käib 2x

nädalas koos Lugemispesa 1.-3. klassi õpilastele. Tõusnud on raamatukogu väikeste lastega perede külastatavus, eriti nädalavahetustel.

Tõstamaa raamatukoguhoidja on oluline lüli koostöös lapsevanematega pakkudes lastele trennide või bussi ootamise vahel ajaveetmise võimalust raamatukogus ja tegeledes lastega (raamatute tutvustamine, ettelugemine, mängude mängimine, meisterdamine jne).

Lindi raamatukogu asub Lindi kooliga samas majas. Lindi raamatukoguhoidja tegi Lindi lastele oma lugemisbingo, mille puhul tehakse koostööd klassiõpetajatega ning mis on väga hästi laste lugemisisu suurendamisele mõjunud ja ühtlasi tekitanud suuremat huvi raamatukogu ja raamatute vastu.

Kilingi-Nõmmes on heaks traditsiooniks saanud, et lasteaia vanim rühm käib raamatukogus ekskursioonil, et kasvatada endale uusi lugejaid. Hea koostöö on ka kooli kirjandusõpetajatega, kellega koos arutatakse soovitusliku kirjanduse teemasid. Kuna raamatukoguga samas majas asub internaat, siis on ka sealsed õpilased raamatukogu sagedased külalised mängides lauamänge ja lugedes raamatuid ja ajakirju jne.

Tori valla Sauga haruraamatukogu asub samas majas noortekeskusega ja järjest enam noori leiab tee raamatukogusse. Väga oluline laste raamatutega sõbraks saamise jaoks on see, et Are haruraamatukogu on teatud aegadel avatud Are Põhikooli ruumides. Tori haruraamatukogu põhilisteks kasutajateks on koolipere liikmed, sest raamatukogu asub koolimajas.

Urge haruraamatukogu põhitöö kaldub järjest enam Tammiste kogukonna ja sealse teeninduspunkti poole. Lastetöö põhirõhk on Tammiste Lasteaed-alkkoolis. Õpetajad on väga huvitatud koostööst ning kuigi seal asuv Tammiste teeninduspunkt on väga väikese pinna peal, saab sündmusi läbi viia saalis, klassides ja rühmades.

Vatla raamatukogus on lastenurk saanud armastatud kohaks nii laste kui vanemate jaoks. Mitmed noored emad on leidnud regulaarselt tee oma väikeste lastega raamatukogu mängunurka, emad ise samal ajal lehitsedes ajakirju, käsitööraamatuid ja uudiskirjandust.

Regulaarselt saavad kokku Pärnu-Jaagupi algklassiõpilased Sõpside ringis, kus loetakse või arutletakse mingi teema üle ning sellele järgneb käeline tegevus. Raamatukogu on laste seas populaarne vaba aja veetmise koht, kus saab ka lauamänge mängida. 2023. aasta sügisest on seal võimalik kasutada legolauda.

Vahenurme raamatukoguhoidja tutvustab ja loeb kord kuus lasteaialastele raamatuid. Koostöö lasteaiaõpetajatega on tihe ja hea.

Igakuiselt külastavad Pärnu Keskraamatukogu lasteosakonda Pärnu Päikese Kooli erivajadustega lapsed ja noored koos oma õpetajatega, et tutvuda raamatutega ja harjutada sotsiaalset toimetulekut. Raamatutega tutvust teha ja lugemisharjumusi kujundada aitab ka Pärnu Keskraamatukogu Karude jututuba, kuhu on oodatud 5-8 aasta vanuseid raamatusõpru. Laupäevastel kohtumistel lasteosakonna jutunurgas loevad ja jutustavad raamatukoguhoidjad või jututoa külalised lastele lugusid ja kutsuvad neid kaasa arvama ja kaasa tegutsema.

Pärnu Keskraamatukogu lasteosakond on juba mitmeid aastaid kõikide suvel raamatukogu külastavate laste rõõmuks raamatukogus ringi liikumist ja mõnusat mõistatamist pakkuvat otsimismängu välja mõelnud. Seekord kandis see nime „Vaat kus vahva Pärnu!” ja andis vihjeid Pärnu põneva ajaloo ja vaatamisväärsuste kohta.

Kaisma raamatukoguhoidja ülesandeks on panna kokku kogum erinevatest raamatutest, mis siis kastiga lasteaialasteni jõuavad. Reedeti toimub raamatukoguring, kus tutvustatakse raamatuid, meisterdatakse, mängitakse, nuputatakse. 5.-6. klassi tüdrukute soovil alustas aasta lõpus raamatukogus meisterdamise ring, millega planeeritakse jätkata.

Pärnjõe raamatukogus tähistati koos lastega eesti kirjanduse päeva. Raamatukoguhoidja luges ette raamatuid ning mängis koos lastega.

Kihnus käib lasteaiaõpetaja ettelugemise raamatuid raamatukogust valimas ja laenutamas. Kooliõpilased võtavad osa raamatukogutundidest koos kirjanduse õpetajaga. Alati tutvustab raamatukoguhoidja ka uudiskirjandust.

Surju raamatukoguhoidja teeb koostööd kohaliku kooli õpetajatega, et komplekteerida parim valik soovituslikku kirjandust. Samuti komplekteerib raamatukoguhoidja lasteaiaõpetajate soovidele vastavat kirjandust. Koolivaheaegadel veedavad erinevates koolides käivad lapsed hea meelega koos aega just raamatukogus, et lugeda raamatuid ja mängida lauamänge.

Võiste raamatukogu töötaja korraldab õpilastele raamatukogutunde lähtuvalt õpetajate soovidest. 2023. aasta sügisel valmistusid õpilased maakondlikuks Ellen Niidu viktoriiniks, seetõttu käisid Tahkuranna kooli õpilased raamatukogus tutvumas Ellen Niidu raamatutega. Raamatukogu töötaja tegi ülevaate kirjaniku elust ja loomingust.

Treimani raamatukoguhoidja käib laenutamas Metsapoole Põhikoolis. Emakeele õpetajaga koostöös viiakse kooliõpilastele parim valik soovituslikku kirjandust. Raamatukoguhoidja käib ka Kabli lasteaias, mis asub Metsapoole koolimajas.

Kui Sindis on koostöö lasteaiaõpetajatega olnud pikaajaline, siis näiteks Saugas, Suigus, Toris ja Tammistes see trend järjest kasvab. Urge raamatukogu arvestab lasteteeninduse töös ja kogude komplekteerimisel eelkõige Tammiste lasteaed-alkkooli laste huvidega, sest koostöö kooli ja lasteaiaaga on kujunenud väga heaks.

Juurikaru raamatukoguhoidja tutvustab kohaliku põhikooli lastele raamatukogutundides uusi laste- ja noorteraamatuid, seal ka meisterdatakse, lahendatakse mõistatusi.

Tootsi raamatukoguhoidja viib läbi raamatukoguga tutvumistunde algklassidele. Koostööd alustati ka lasteaia rühmaga. Raamatukoguhoidja loeb ette, samuti mängitakse ja joonistatakse ning pannakse kokku puzzlesid.

Lihula raamatukoguhoidjad pistavad rinda uue olukorraga – päeva jooksul veedab raamatukogus aega kuni 70 last, kes ootavad kojumineku bussi. Enamus lapsi/noori lihtsalt veedavad aega raamatukogus. Hea on see, et enamus siiski võtab osa, kui raamatukoguhoidja neile mingeid tegevusi pakuvad. Et lapsi tegevuses hoida, on neile välja mõeldud hulgaliselt erinevaid tegevusi. Lihula raamatukogus kasutavad seal avatud väikelaste lugemisala meelsasti väikelaste emad. Noortele on nüüd kujundatud ka oma ruum, kus on riulitel vaid

noortekirjandus.

Rühma- ja klassikülastuste sihtpunktiks valivad Pärnu Keskraamatukogu nii linnas kui maakonnas tegutsevad lasteaiad ja koolid koos kõigi seal esindatud vanustega. Meelsasti tellitakse teematunde, oodatakse juhendamist info otsimisel, soovitakse terve maja tuuri koos kõigi Pärnu Keskraamatukogu tegevuste tutvustamisega. Soovitakse tulla ka mängulisse tundi, kus saaks mõistatada ja meisterdada ning kõige selle käigus tarkusi kõrva taha panna.

Paikuse Kooli lapsed soovisid 16. veebruaril, oma töövarju päeval, Pärnu Keskraamatukogu külastada. Koos lastega tehti tutvust kõigi ametite ja ametikandjatega, keda sel päeval raamatukogu tööruumides kohata võis. Lastele tundus alustuseks põnev turvamehe amet koos võimalusega arvutist raamatukogumaja erinevaid kaamerapilte jälgida. Haaravalt oskasid raamatukogutöö erinevatest tahkudest rääkida ja lapsi üllatada kõik töötajad. Samuti külastati direktori kabinetti, kust võeti kaasa mitu tähtsat tarkust. Saalis ootas lapsi mõistatamismäng, kus tuli kirjandusagendiks hakata.

Võrreldes eelmiste aastatega ei ole toimunud erilisi muudatusi noorte lugemisharjumustes. Ikka mõjutavad seda filmid, sõprade soovitusel, TikToki postitused, kooli kohustuslik kirjandus. Hea, et kooli kohustuslikku kirjavarasse on õpetajad lisanud värskest ilmunud kirjandust ja jätnud ruumi individuaalseks valikuks. Tihtipeale saab aga põhiliseks valikukriteeriumiks raamatu paksus. Missugused raamatud noortele meeldivad? Noorte sõnul teevad raamatu meeldivaks huumor ja eakaaslastest tegelased. Naljakaid noorsooromaane on aga kahjuks ülivähe. Samuti peetakse oluliseks raamatu välimust, eriti just kirjasuurust.

Noortele meeldivad sageli raamatud, mis pakuvad neile kaasahaaravat lugu ning käsitlevad teemasid, millega noored saavad samastuda. Mõned levinumad probleemid, millega noortekirjandus tegeleb: identiteet ja eneseotsingud, sõprus, vaimsete ja füüsiliste häiretega toimetulek, koolivägivald ja väärkohtlemine. Väga levinud on ka armastus- ja suhteteemad. Ilmunud on ka esimesed sõjateemalised raamatud noortele (M. Liinev „Raske on olla inimene”). Hea noorsookirjandus võiks pakkuda lugejale võimalust ennast avastada, õppida uusi asju või lihtsalt lõbutseda. Samuti on oluline, et noorsookirjandus oleks hästi kirjutatud ja korralikult toimetatud, et see oleks arusaadav ja nauditav lugeda. Muidugi on iga noore huvid ja eelistused erinevad ning raamatute valik sõltub individuaalsetest eelistustest ja maitsest. Noortekirjandus võimaldab noortel end samastada tegelastega, mõista ja lahendada probleeme ning pakkuda tuge ja lohutust.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

LISA 4

Kirjandusmäng 2023. Pärnu Keskraamatukogu rippsaalis panid 16. märtsil oma teadmised proovile kolmandate-neljandate klasside vabariikliku kirjandusmängu maakonnavooru võistkonnad. Kõigil linna ja maakonna koole esindanud võistkondadel tuli mänguks valmistudes läbi lugeda viimaste aastate jooksul ilmunud ja Eesti Lastekirjanduse Keskuse ekspertide poolt välja valitud kümme raamatut. Tallinnas toimuvale finaalsõistlusele sõitis Pärnu Ülejõe Põhikooli võistkond. Tublile teisele kohale tuli Metsküla Algkool ja kolmandaks jäid Uulu Põhikooli tublid mängijad. Liikumislusti ja sporditeadmisi jagas kirjandusmängijatele

Margrit Kärp. Finaalmängus Eesti Lastekirjanduse Keskuses tuli Pärnumaad esindanud võistkond kolmandale kohale.

Koostöös Pärnu Muuseumiga toimus maikuus Pärnumaa viiendikele nutimäng, mille käigus saadi uus teadmisi raamatukogu ja muuseumi kohta mida tuli kinnitada Kahootis! Osales 24 neljaliikmelist võistkonda.

20. märts oli üleilmne jutuvestmise päev. Muinasjututataat Jaak pajatas 21. ja 23. märtsil Pärnu Keskraamatukogus lasteaialastele põnevaid lugusid. Neid tulid raamatukogu jutuvaibale kuulama Kesklinna, Ülejõe, Vana-Sauga, Liblika ja Kastani Tänavava Lasteaia väikesed jutuhuvilised. Seekord olid kogu maailma jutuvestjad otsustanud, et lood kannavad pealkirja "Koos me suudame". Lindi raamatukogus käis jutuvestja Ena Mets, kes jutustas lugusid nii kooli- kui lasteaia lastele.

10. oktoobril toimus Pärnu Keskraamatukogu saalis maakondlik neljandate klasside ettelugemisvõistlus. Sel korral oli see pühendatud armastatud lastekirjanik Eno Rauale, kelle sünnist möödus veebruaris 95 aastat. Võistlus kandis pealkirja "Padakonna vada". Eno Raua jutte ja lugusid esitasid 23 tublit ettelugejat. Peale võistluse pandi kokku Eno Raua sassi läinud raamatupealkirju, võisteldi Sipsikute kuivama riputamises ja tehti kirjaniku luuletuse sõnadest uus luuletus. Võistluse võitja, Are Kooli õpilane, esindas 21. oktoobril Pärnumaad Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt korraldataval lõppvõistlusel.

ELLENimäng 2.-4. klassidele oli pühendatud lastekirjanik Ellen Niidu 95. sünniaastapäevale. Mälumänguküsimused olid Ellen Niidu lasteraamatutest, kirjaniku elust ning Endla teatri lastelavastustest ja Eesti lasteteatritest. Mängu viis läbi Jaak Känd koostöös Endla teatri ja Pärnu Keskraamatukogu lasteosakonnaga. 1. ja 2. poolfinaalis mängisid Vanalinna Põhikooli, Audru Kooli, Sindi Gümnaasiumi, Surju ja Jõõpre Kooli võistkonnad. 30. novembri tasavägises finaalmängus tuli esimeseks Surju võistkond, teise koha sai Jõõpre võistkond ja kolmandat-neljandat kohta jäid jagama Sindi ja Vanalinna kirjandusmängijad.

Uulu raamatukogus toimusid lugemismängud seitsmenda ja kaheksanda klassi õpilastele. Põhjamaade kirjanduse nädala raames lugesid 4. klassi lapsed ette lasteaialastele ja algklassi lastele. Esinemas käisid Ena Mets ja Margit Peterson.

Märtsis toimus Kergu koolis luulekonkurss, kus Kaisma raamatukoguhoidja sai olla žürii koosseisus ja paremaid välja valida. Maikuus külastas kooli ja raamatukogu kirjanik Wimberg.

2023. aastal maikuust kuni septembrini toimus Pärnu-Jaagupi kihelkonnapäevade raames KAH-festival (KAH=Kaisma, Are, Halinga). Üritusi oli üle terve kihelkonna. Kaisma raamatukogu oli avatud, toimus laat, välja olid pandud koduloolised materjalid. Huvilisi oli palju, kes tuli oma vana kooli uudistama, kes mahakantud raamatuid valima, kes huvitus koduloomaterjalidest.

Pärnu-Jaagupis toimus mitu üritust, kuhu olid kaasatud kõik põhikooli lapsed. Kokku osales Pärnu-Jaagupi raamatukogu korraldatud üritustel rekordiliselt üle 800 osaleja. Jaanuaris tähistatud eesti kirjanduse päeval tutvustati põhikooli kõikidele vanuserühmadele uuemaid eesti laste- ja noortekirjanduse raamatuid. Selle tulemusel leidsid mitmedki raamatud lugejad. Aasta lõpus külastas raamatukogu raamatuillustraator Sirly Oder, millest taas kogu koolipere osa sai.

Lisaks oma tööde tutvustamisele, mille tulemusel taas paljud raamatud lugejad leidsid, oli temaga kohtumine kindlasti inspireerivaks ja innustavaks kõikidele, kel vaja julgustust oma ideede elluviimiseks. Raamatukogu perepäevad on laste seas jätkuvalt populaarsed. Meisterdamine on lastele oluline ja sellest soovitakse osa saada.

Suurimaks ülevallaliseks ürituseks Põhja-Pärnumaal kujunes jutuvõistlus „Imemaitsev jäätis.“ Osavõtjaid oli igast vanuserühmast kokku pea 200.

Tihemetsa raamatukogus oli sõbrapäeval võimalus teha raamatukogu pildinurgas fotosid, vaadata vaheajal multfilme ning toimus 3 ettelugemist. Kord nädalas toimub seal ka pilliring ja loomering.

Tori raamatukogu ülevallalised sündmused olid Lugemisisu tundide koolitused, ettevalmistamine ja läbiviimine ja Tori valla raamatukogu ühine „Suvine lugemisbingo“, mis pakkus palju põnevust, hasarti ja rõõmu kõigile osavõtjatele. Tori valla raamatukogu IV. lasteraamatupäev meeldis osalejatele väga, esinesid koeratüdruk Lotte ja tema väike õde Roosi, keda kehastasid Gerli Padar-Parmas ja Camilla Miranda Parmas.

Tammistes alustas kooskäimist laste kirjandusklubi Tammiste Tõrukesed, Sindis mudilaste ring Raamaturüblid. Sauga raamatukogus toimusid aasta vältel mitmed erinevad töötod, kus lastel ja noortel oli võimalik meisterdada. Lasteaialastega tähistati emakeelepäeva, võeti osa Ööbikuööde festivalist ning viidi läbi ettelugemisi raamatukogupäevade raames. Koostöös Sauga Avatud Noortekeskusega toimus Sauga perepäev ning raamatukogus oli avatud meisterdamise töötuba.

Laste rõõmuks jätkus Sindi raamatukogus ka koostöö projekti „Lugemine käppa“ raames lugemiskoera Norbertiga, kelle perenaine on Sindi raamatukoguhoidja.

Tori raamatukogul, asudes Tori kooliga samas majas, on tihe ja tulemuslik koostöö. Uus raamatukoguhoidja on saavutanud hea kontakti õpetajate ja õpilastega. Ühiselt korraldati raamatukogutunde, kooli huvijuhiga korra kuus kooliga raamatukoguga seotud üritusi. Kõik klassid, kellele on suunatud Lugemisisu programm, on aktiivsed osalejad. Ka Tori lasteaed ühines programmiga ja käib raamatukogus.

Hea koostöö on Virtsul, Kõmsil, Lõpel, Koongal ja Lihulal lasteaedadega.

Koonga raamatukoguhoidja tegi lasteaialastele vähemalt korra kuus ühe ürituse. Raamatukogupäevade puhul oli raamatukogus 2 näitust laste joonistustest. Kuna raamatukoguhoidja töötab ka Lõpe raamatukogus, siis ka seal alustab ta lastes lugemisharjumuse kujundamist juba lasteaialastel kutsudes neid raamatukokku külla. Ka algklassidele tutvustab raamatukoguhoidja raamatuid, mille tulemusel on lastest saanud uued tublid lugejad.

Koongas veetsid kooliõpilased lisaks raamatute laenutamisele aega raamatukogus nii vabade tundide ajal, kui ka peale tunde. Näiteks mängiti lauamänge, uuriti loodusteemalisi raamatuid ja suheldi omavahel. Raamatukogupäevade puhul oli raamatukogus 2 näitust laste joonistustest. E. Raua loomajuttude ainetel mõistatamismängu tulemusel valminud 1.-4. klassi joonistustest

sai üks näitus ja teise näituse pildid joonistasid lasteaialapsed. Lõpel oli raamatukogupäevade ajal külastajatele vaatamiseks lasteaialaste joonistustest näitus „Vahtralehed sügistuules”.

Lapsed loevad Lihulas enamasti kohustuslikku kirjandust. Lihulas pandi noorteromaanid eraldi riiulisse noortele rohkem silma alla, ühtlasi ka soovitati rohkem. Selle tulemusel on nii mõnigi noor tasapisi hakanud lugema ka soovitusliku kirjanduse väliseid teoseid. Algklassi ja lasteaia õpilastele on korraldatud ettelugemispäevi. Lapsed mängivad raamatukogudes lauamänge. Populaarsemad üritused Lihula raamatukogus olid Lugemisisu, Aaretejaht läbi raamatukogu, viktoriin. Uudishimupäeva raames esines raamatukogus kohalik ettevõtja Henri Bekmann.

Virtsu raamatukoguhoidja viib lasteaiaõpetajatele ettelugemiseks unejuturaamatuid. Lastega viiakse läbi erinevaid üritusi ja tehakse ka liikumismänge. Kui varasemalt käisid lapsed raamatukogus üritusel kohapeal, siis nüüd käib raamatukoguhoidja lasteaias.

Põnevust pakkusid ka kohtumised kirjanikega, eelmisel aastal külastasid Pärnumaa raamatukogusid Ketlin Priilinn, Ilmar Tomusk, Jaanus Vaiksoo, Wimberg, Kairi Look, Markus Saksatamm ja raamatuillustraator Sirly Oder.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 13

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Pärnu Keskraamatukogu	466	1	59
Põhja-Pärnumaa valla raamatukogu	147	1	15
Tori valla raamatukogu	229	1	21
Häädemeeste valla raamatukogu	1035	1	30
Kilingi-Nõmme raamatukogu	30	1	6
Lääneranna valla raamatukogu	20	1	7
Surju raamatukogu	40	1	7
Võiste raamatukogu	33	1	4

Koduteenus toimib kogu maakonnas vastavalt vajadusele. Pakutakse ühte teenust – raamatute ja perioodikaväljaannete laenutamist. Lugejale viiakse tema soovitud väljaanded koju kätte ja võetakse läbiloetu tagasi. Muid teenuseid lugejate juures kodus käies ei tehta. Aruvälja, Lindi, Võiste ja Virtsu raamatukoguhoidjad viivad klientidele ise raamatud koju kätte

Tabel 14

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Pärnu Keskraamatukogu raamatuklubi Hoolekandeteenused AS Pärnu kodude elanikele	9	130
Pärnu Keskraamatukogu raamatuklubi Hoolekandeteenused AS klientidele (Lääne regioon) veebis koos järelvaatamistega	9	ca 700
Pärnu Keskraamatukogu - raamatukastid lasteaedadesse	9	
Pärnu Keskraamatukogu - raamatukarusellid Pärnu Haiglas	1	
Pärnu Keskraamatukogu/Solve et Coagula/AMANITA Pärnu töökeskus	1	15
Tõstamaa raamatukogu uudiskirjanduse viimine Tõstamaa lasteaiale	9	35
Audru raamatukogu raamatunäituse korraldamine Männituka lasteaiale	1	40
Pootsi raamatukogu korraldatud raamatukoguring Pootsi hooldekodu klientidele	5	15
Kilingi-Nõmme raamatukogu koostöö Kilingi-Villa Pansionaadiga	3	12
Surju raamatukogu/ Hooldekodu Videvik	2	23
Surju raamatukogu/Surju lasteaed, kord kvartalis	4	
Häädemeeste rmtk/Eakate Kodu	2	50
Sindi rmtk/Sindi sotsiaaltöökeskus	6	45

Tori rmtk/Tori Sotsiaalmaja	4	19
Vändra rmtk/ Vändra Kodu	12	96
Varbla rmtk laenutas Varbla hooldekodule raamatuid ja perioodikat	26	10

Pärnu Keskraamatukogust on lasteaiaõpetajatel võimalus oma soovidele vastav raamatukast lasteaeda tellida. Soovitud raamatud viib kord kuus kohale raamatukogu auto. Igakuiselt laenutame sel moel keskmiselt 150 raamatut. Hea koostöö on lisaks raamatusoovidele toonud postkasti tänusõnu õppealajuhatajatelt ja õpetajatelt.

Pärnu Keskraamatukogu Rääma harukogu raamatukoguhoidja kutsuti Solve et Coagula/AMANITA Pärnu töökeskusse intellekti-puudega inimestele rääkima teemal „Liikumise osatähtsus igapäevaelus”.

Pärnu-Jaagupi raamatukogu poolt on töö hooldekodus elavate raamatuhuviliste jaoks korraldatud nii, et hooldekodus elavatele lugejatele viib raamatuid hooldekodu töötaja. Kihnus viib sotsiaaltöötaja ajakirjad ja raamatud ise hooldekodus olevatele lugejatele, Kilingi-Nõmme raamatukogu valib hooldekodu elanikele raamatuid, mille toimetab kohale haigla töötaja. Pootsi raamatukogu asub hooldekoduga ühes majas ja hoolealused on pidevad raamatukogu kasutajad. Samuti korraldas raamatukoguhoidja hooldekodu klientidele kohtumisõhtu Märt Treieriga, mis osutus väga populaarseks.

Surju raamatukogus toimub kord kuus raamatute laenutamine Surju hooldekodus Videvik. Lugejatele viiakse kohale soovitud raamatuid ja ajakirju. Meelsasti loetakse nii eesti- kui välisautorite ilukirjandust, kriminaalromaane, elulugusid ja ajalugu. Tegevusjuhendajad laenutavad kirjandust ettelugemiseks ja ühistegevusteks.

Tori valla raamatukogu liitus projektiga „Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses 2023–2024“. Programmi ISTE raames külastavad Sotsiaaltöökeskuse kliendid üks või kaks korda kuus raamatukogu, kus loetakse raamatuid ning tehakse käelisi tegevusi. Projekti raames alustas Tori raamatukogu koostööd Tori Sotsiaalmajaga ning Sindi raamatukogu koostööd Sindi Sotsiaaltöökeskusega. Koos tehakse raamatukogutunde ja käelisi tegevusi.

Vändra raamatukogus toimusid iga kuu esimesel neljapäeval ettelugemised Vändra Kodu erivajadustega elanikele.

Pärnu Keskraamatukogu jätkas koostööd AS Hoolekandeteenustega. Pärnu Keskraamatukogu koolituse spetsialist ja saksa saali juhataja teevad psüühilise erivajadusega täiskasvanud klientidele igakuiselt raamatukogutunde, kus iga kord tutvustatakse erinevatel teemadel raamatuid, loetakse ette ning arutletakse antud teemadel. Kord kuus käivad Pärnu kodude kliendid ja 2023. aastast ka Vändra kodu kliendid raamatukogus kohapeal, samuti on kord kuus kogu Lääne regiooni klientidel võimalus kuulata samal teemal veebitundi. Huvi selle vastu on järjest kasvavas suunas. Kuna kõik kliendid ei saa otse alati kuulata, siis on neile võimaldatud antud veebitunni salvestise järelvaatamine.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

Raamatukogud ühendavad olenemata asula suurusest inimesi. Väikestes paikades on raamatukogudest ja raamatukoguhoidjatest saanud kogukonna liitjad, olles tihti ainukesed füüsilised kultuuriasutused lähikonnas. Lisaks tavapärasele teavikute laenutamise teenusele saab raamatukogudes kiirelt abi erinevate e-toimingute tegemisel, saab lihtsalt suhelda, saab küsimustele vastuseid. Enamuses raamatukogudes korraldatakse vastavalt eelarve vähestele võimalustele siiski kohtumisi tuntud ja/või huvitavate inimestega, tehakse klubilisi tegevusi, korraldatakse näituseid. Püütakse korraldada kohalike inimeste kunsti-, fotograafia- ja käsitöönäituseid. Raamatukoguhoidjate kurvastuseks ei leidu eriti enam neid esinejaid, kes ilma tasuta kohale tuleks, nagu on varasematel aegadel olnud. Esinemistasud on tihti liiga kõrged, et seda endale lubada saaks.

Enamus raamatukoguhoidjaid tegeleb koduloolise materjali kogumise, säilitamise ja uurimisega. Kui vähegi huvilisi jätkub, korraldatakse tähtpäevadega seotud üritusi ja klubilisi tegevusi.

Paljudes kohtades on populaarseks saanud raamatulaadad, mille käigus pakutakse mahakantud raamatuid.

4.6.1 kohalikul tasandil

Paljud väikesed maaraamatukogud on jäänud ainukeseks või peaaegu ainukeseks veel toimivaks (kultuuri)asutuseks külas. See tähendab, et raamatukogud on tähtsad kohaliku kogukonna kokkusaamise ning liitmise kohaks ning raamatukoguhoidjad olulised kogukonna liikmed. Nii mõnedki raamatukogud asuvad samas majas külaseltside või rahvamajadega, mis hoogustab erinevate kultuuriürituste toimumist ja raamatukoguhoidjate kaasamist sellesse. Raamatukogudel on väga oluline roll koduloolise materjali kogumisel. Igas raamatukogus kogutakse, süstematiseeritakse ning säilitatakse koduloolisi materjale. Paljudes kohtades on üleval koduloolised püsinäitused. Pärnu Keskraamatukogu alustas koostööd kohaliku genealoogia seltsiga, 2023. aastal toimus kaks kokkusaamist, kus tutvuti temaatilise kirjandusega ja raamatukogu võimalustega suguvõsaurimise toetamisel.

Vabariigi aastapäevaks valmis Pärnu Keskraamatukogu teabekirjanduse osakonnal koostöös Pärnu Linnakodaniku Majaga näitus Pärnu osast/mõjust Eesti Vabariigi väljakuulutamises.

Väljapanek koosnes nii Linnakodaniku Majast deponeeritud kui meie enda kogus olevatest vanadest Pärnu-ainelistest teostest.

Pärast koroonaviiruse taandumist on suurenenud inimeste huvi kohapeal toimuvate kohtumiste ja töötubade vastu, inimesed tahavad omavahel suhelda. Pärnu Keskraamatukogus on toimunud igakuiselt kohtumised kirjanikega, 2023. aastal käisid Pärnus lugejatega kohtumas Doris Kareva, Tõnu Õnnepalu, Indrek Hargla, Andrus Kivirähk, Maarja Undusk. Eesti kirjanduse päeval astusid üles Indrek Koff ja Jaan Sööt. Pootsi ja Lindi raamatukogu lugejad kohtusid Märt Treieriga. Oma raamatuid esitlesid Piret Pöldver ja Andres Siplane

Regulaarsed on ka muusikaklubi kokkusaamised, pärnakast muusik Fred Rõigas tutvustas Raimond Valgre loomingut, folklorist Jaanika Oras rääkis eestlaste jõuludest, Katti Aumeister rääkis muusikateraapiast jne. Igakuiselt käib koos raamatuklubi, kus jagatakse lugemismuljeid ja tutvustatakse erinevate autorite loomingut. Lisaks on väga populaarsed Pärnu Keskraamatukogu töötoad, kord kuus toimuvates töötubades meisterdati parkimiskella, õmblustarvikute hoidjat-nõelapatja jne. Käsitöö huvilised said kududa kaelussalli, heegeldada õlasalli jne. Koostöös Eesti Õdede Liidu Pärnu osakonnaga toimusid kord kvartalis terviseloengud, mis tänavu keskendusid vaimse tervise hoidmisele (söömishäired, vaimse tervise ABC, meeste vaimne tervis ja sõltuvushäired). Väga populaarseks osutus koostöös Pärnu linnavalitsuse rahvatervise spetsialistiga korraldatud loeng, kus kliiniline psühholoog Elen Kihl rääkis stressi reguleerimisest.

Koostöös Pärnu Linnagaleriiga on raamatukogus üleval Fotofesti näitused, samuti InGraafika kunstifestivali näitused. Oma töid eksponeerib Pärnu Fotoklubi, raamatukogus toimus ka Drink&Draw üritustesarja üks maalimine, modelliks oli meie raamatukoguhoidja.

Pärnu Keskraamatukogu saksa lugemissaalis käib koos saksa keele vestlusring. Kokku kohtuti 2023. aastal 17 korral. Lisaks käidi Linnakodaniku majas kuulamas saksa reisisel Reinhard Klettet, kes sõitis jalgrattal läbi Baltikumi ja pani oma muljed raamatusse kirja. Vestlusringi meilinimekiri kasvab – 25 huvilist ja nende hulgas on ka 6 sakslast ja 1 soomlane.

Saksa lugemissaalis toimus ka keele- ja sõnavaraülesannete võistlus „*Deutsch ist cool!*“ saksa keelt õppivatele Pärnu linna 6.-7. klassi õpilastele, osales 22 õpilast.

Kihnus kui väikeses kogukonnas on loomulik, et koostöö kohaliku kooli, muuseumi, rahvamajaga on tihe ja hea. Kihnu raamatukoguhoidja püüab soetada kõik koduloolised raamatud, olenemata sellest, et raamatute hinnad on tõusnud. Kihnus on huvi oma kogukonna ajaloo sündmuste vastu väga suur.

Lindi raamatukogu tähistas raamatukogude-aastalt liikumisaastale üleminekut üritusega 31. jaanuaril, külaliseks oli Jüri Jaanson. Raamatukoguhoidja juhendamisel on tänaseks hästi käima läinud raamatukoguring samas majas oleva Lindi kooli töötajatele. Seal loetakse luuletusi, vesteldakse loetud raamatutest ning jagatakse ka reisimuljeid. Palju kõlapinda leidis aasta mahukaim näitus kohalike inimeste kogudest, mida oli üle kolmekümne.

Tõhela raamatukogu-rahvamaja külastasid 2x linna kultuuriosakonna inimesed ning abilinnapea Ene Täht. Antud maja on Tõhelas veel ainuke hoone, mis on avatud ja kus tähistatakse kõik sündmusi. Raamatukoguhoidja on üks tähtsamaid lüüsid erinevate ürituste korraldamisel ja eestvedamisel ning kogukonna liitmisel.

Audru osavallapäevadel osales teist aastat järjest Audru raamatukogu, mille raames korraldatud raamatulaat leidis head vastukaja. Head vastukaja ja rohkem küllastamist leidsid Audru raamatukogus toimunud jutuvestmise hommikuid, kus esinesid Ena Mets, Jaak Känd ja Krista Mustonen.

Kilingi-Nõmme raamatukogu võimaldab pidevalt Saarde valla huvikeskuse kunstiringi „Spekter“ liikmete kunstinäituse eksponeerimist. Raamatukogus kohapeal on võimalik kasutada kaardilõikamismasinat. Detsembris käidi raamatukogus seoses valla korraldatud advendimänguga jõuluraamatute taustal pildistamas. Tihemetsa raamatukogus oli üleval

kohalike käsitöömeistrite advendiaja näitusmüük. Menukaks on osutunud mahakantud raamatute jagamise raamatulaat.

Põhja-Pärnumaa raamatukogudes on võimalus kohalikel raamatukogu ruume kasutada erinevateks kokkusaamisteks nt trennid, korteriühistute koosolekud, eakate klubi kokkusaamised. Järjepidev töö koduloolise materjali säilitamise ja eksponeerimisega toimub Vändra, Pärnu-Jaagupi, Libatse ja Kaisma raamatukogudes. Koduloolise materjali väljapanekud on regulaarsed. 2023. aasta oli Libatse raamatukogus 100. juubeliaasta, mille puhul tähistati seda kogukonnaga koos kohvi-kringlilauas raamatukogu ajalugu kajastavaid slaide vaadates. Libatse raamatukogus on Edasi kolhoositeemaline kodulugu presenteeriv ajaloonurk, kus huvilistel on võimalik tutvuda toleaegete fotode, aukirjade, perioodika väljavõtete, sümboolika ja digiteeritud filmidega. Detsembris korraldati raamatukogus jõulupärgade näitus, mille valmimisse panustasid kõik Halinga piirkonna raamatukoguhoidjad juba 2021. aastal. Nendest töödest sai liikuv näitus mööda Põhja-Pärnumaa raamatukogusid.

Raamatukogus saab igal neljapäeval kokku „Neljapäevaliste klubi“ nime all grupp enamasti eakaid inimesi. Selle kooskäimise eesmärk on tuua argipäeva vaheldust, suhelda ning õppida midagi uut. 2023. aasta teemad olid näiteks: Egiptuse, Tai ja Jordaania reisimuljed, tšeburekkide valmistamine, nõelviltimine, omavalmistatud hoidised ja nende maitsemine, raamatute voltimine jne. Kuulati ka vaimse tervisega seotud loengut pereterapeut Eva Palgi esinemisel teemal „Kuidas iseendaga sõbraks saada“, mis toimus ka Vahenurme raamatukogus.

Kirjandusklubi sai Pärnu-Jaagupi raamatukogus kokku kuus korda, et rääkida erinevatel teemadel, nt Katrin Pautsi, W. S. Maughami, D. Lessingi looming, poola kirjandus jpm.

Pärnu-Jaagupi mahakantud raamatud leidsid tee Rändaja raamatukokku, mis asub bussijaamas ja sealt edasi juba inimeste kodudesse.

2023. aastal oli ka mitu huvipakkuvat näitust, mida käidi vaatamas kaugemaltki. Välja olid pandud raamatukogule saadetud kutsed ja saadud tänukaardid läbi aegade. Kuna tähistati kihelkonnapäevi, siis oli vaatamiseks näitus kohalike juurtega laulja Milvi Klaasist. Sellest tulenevalt algatati ka käsikirjaliste trükiste sari Jakobi kihelkondsete elulood. Raamatukogu sünnipäeval tehti üleskutse võtta külastajatel kaasa oma kodu vanim raamat. Seegi näitus sai suurt tähelepanu. Jätkusid perepühapäevad, mille väärtuseks on laste ja vanemate koosoldud aeg. Koostöös Spordikeskusega toimus kohtumine endise tippportlase Virge Naerisega.

Vahenurme ja Libatse raamatukogudes on koostöös Halinga Energeetikaga võimalik maksta elektrimaksu neil, kes ei saa arveid tasuta interneti teel. Vahenurme raamatukogus toimus vaimse tervise koolitus „Ärevus ja muretsemine“. Südamenädala raames oli võimalus tutvust teha joogaga ja saada osa tervislike smuutide valmistamise õpetusest.

Pärnjõe raamatukoguhoidja on püüdnud juurutada erinevaid üritusi. Olenemata vähestest osavõtjatest on koosoldud aeg olnud toimekas, koos on õpitud käsitööd, mängitud lauamänge ja loetud raamatuid. Nii Pärnjõe kui Vihtra raamatukogudes toimusid mälumänguõhtud ning Kaismal ja Vändras käisid koos lugemisklubid. Ka Tootsi raamatukogus alustas raamatuklubi, mille raames kohtuti aasta jooksul viiel korral.

30. jaanuaril tähistati Põhja-Pärnumaal eesti kirjanduse päeva Lydia Koidula luulega. Põhja-Pärnumaa vallavalitsuse, Vändra gümnaasiumi ja Põhja-Pärnumaa raamatukogu töötajad (Aili

Luik Libatse raamatukogust, Olga Käärt Tootsi raamatukogust ja raamatukogu direktor Monika Jõemaa) koos vallavanema Aivar Mäega esitasid Lydia Koidula sünnikohas Kirikumõisas tema isamaaluulet.

Vändras alustas tööd laia kajastamist saanud kunstisaal, kus on olnud kõrgetasemelised näitused, nagu näiteks „Kunsti ilu vaataja silmades“ - Põhja-Pärnumaa valla inimese ja volikogu liikme Tarmo Lehiste erakogu; Eduard Wiiralti, Richard Sagritsa, Valdemar Väli, Johannes Võerahansu, Elmar Kitse jt kunstnike töid. Tähtis näitus oli „Koidula Eesti kunstis“, mille puhul näidati töid, mis olid valminud erinevatel ajastutel tegutsenud kunstnikelt – Laikmaast ja Adamson-Ericust Leonhard Lapini ja tänavakunstnik Edward von Lõnguseni.

Vändra raamatukogus toimusid kohtumised näitleja Marilyn Jurmaniga, endise kohaliku õpetajaga, kellelt ilmus luuleraamat, Helgi Parveloga ning Eva ja Raido Soosaar tutvustasid oma raamatut „Haputaignast küpsetised“.

Võidula mõis/raamatukogu/rahvamaja osales 2023. aastal Rohelise Jõemaa Koostöökoogu poolt korraldatud sündmusel „Kaks kohviringi ümber Soomaa“.

Pärnu-Jaagupi kihelkonnapäevade raames toimus KAH-festival (Kaisma, Are, Halinga), mis tänaseks on kahte valda ühendav üritus. Sellest võttis osa ka Are raamatukogu. Are raamatukogu tegi koostööd ka Kaitseliidu ja Naiskodukaitsega. Koos korraldati orienteerumismängu „Sinilillerada“. Tegus raamatukoguhoidja koostas veebipõhiseid viktoriine Genially keskkonnas nii Eesti kirjanduse päeva kui muinsuskaitsepäevade puhul.

Surju raamatukogus toimuvad kord kuus keraamika õpitoad ning samas toimub ka kohaliku käsitöö müük. Kevadel alustas kord kuus kooskäimist teemaõhtu „Kolmapäeva õhtu Surju raamatukogus“. Toimusid vestlused erinevatel aktuaalsetel teemadel jagades ja arutades eelnevate koolituste teadmisi nt e-teenused. Kohtumisel G. Kordemetsaga arutleti kultuuri tähtsusest maal, aga ka filmidest ja tema lavastustest. Kuulati huviga reisimuljeid Taist, Kambožast, Seišellidest. Sügisel sai rahvamaja uue ja aktiivse juhataja. See tähendas seda, et õhtune raamatukogu üritus kolis päevasele ajale rahvamajja ja sellest on nüüd saanud „Eakate seltskondlikud kohtumised Surju rahvamajas“. Muinsuskaitsepäevade raames toimus kokkusaamine „Taasavastatud hoidistamine“, kus kaasa võeti hoidiseid, mis olid valmistatud vanemate ja vanavanemate retseptide järgi. Raamatukoguhoidja kuulub Surju-Ilvese küla seltsi juhatusse, osaleb nende ürituste planeerimisel ja korraldamisel ning ka projektide koostamisel-teostamisel. Ta kuulub ka Surju Kooli Hoolekogusse, kui sõbraliku asutuse esindaja ja Saarde valla arengukava ja eelarvestrateegia muutmise humanitaarvaldkonna töörühma.

Uulu raamatukogus käib koos igakuiselt koduloolaste klubi.

Massiaru kooli juubeli korraldamise meeskonda oli kaastatud ka raamatukogu, samamoodi on Kabli Külaseltsi ürituste korraldamistesse kaastatud raamatukoguhoidjad.

Treimanis on hea koostöö Seltsimajaga, näiteks pidude korraldamisel tehakse osalejatele viktoriine. Toredaks traditsiooniks on saanud tänuüritused koostööpartneritele. Need toimuvad kaks korda aastas. Igal aastal toimub seal ka meeleolukas Avatud Hoovide Päev, kus tegutseb raamatukogukohvik. Toimuvad vahvad töötoad ja vanade raamatute laat. Üritus on külastuste

arvu kasvule kaasa aidanud, sest samal ajal saab tutvuda raamatukoguga ja ennast lugejaks vormistada.

Populaarsed on Treimani talumuuseumi töötaja Ants Lingi ajalooteemalised näitused, mis pakuvad raamatukogu külastajatele rohkelt põnevust. Pärast renoveerimist alustas raamatukogu tööd turismiinfopunkt-külastuskeskus, sealt saab infot kohalike arhitektuuripärlite, öömajade ja kohvikute kohta. Raamatukogust läheb mööda rahvusvaheline pikamaarada E9 (matkarada). Mööda mereäärt jõuab raamatukogu juurde välja veel Eesti-Läti ranniku matkarada. Raamatukogu ja rahvamaja õues on matkajatele kaks puhkekohta ja kasutada Wi-Fi.

Häädemeeste valla raamatukoguhoidjad osalesid Maal Elamise Päeval, mis meeldis kõigile ja lõi hea meeskonnatunde. Korraldati kaardi valmistamise ja luuleloomingu õpitubasid. Aasta lõpus tõi Häädemeeste raamatukogusse oma kirjutatud raamatu „Meie suguvõsa lugu Rannametsas” Saima Strenze. Kodulooline raamat on kättesaadav ainult Häädemeeste Raamatukogus. Oktoobris oli raamatukogus Eakate Kodu kunstiringi näitus, mis leidis suurt vastukaja, mistõttu planeeritakse sellega ka edaspidi jätkata. Kevadel oli raamatukogus Tõstamaa Käsitöökeskuse näitus „Pärnumaa põlled“, mis oli rändnäitus ja koosnes raamatud „Pärnumaa põlled“ olevatest käsitöömeistrite tehtud põlledest. Menukaks osutus nii näitusmüük Jõulurõõm, milles said kaasa lüüa kohalikud käsitöötegijad kui näitus „Perenaise pärlid“, mis tutvustas kauneid nõusid kohalike perenaiste kappidest. Nõud kõnetasid paljusid, ka neid, kes ei külasta raamatukogu väga tihti. Juunikuus oli üleval K. Mülleri maastikumaalide näitus. Uudist kajastas portaal Külauudised Pärnumaalt. Ööbikuööde Jutufestival toimus Häädemeeste Lasteaia saalis ja Eakate Kodus on väga tore maakondlik üritus, millega soovitakse kindlasti jätkata.

Tori Valla Raamatukogu on eestvedaja ülevallalise mälumängusarja SATS läbiviimisel, 2023. aasta oli sellel III hooaeg, nagu ka Tori ülevallalise kirjandusmängu Lugemise proovikivil. Põnevust pakkus valla oma suvine lugemisbingo.

Erinevate haruraamatukogude juures käivad koos või on koostööpartneriteks erinevad klubid, Saugas kirjandusklubi Luule, Ares eakate klubi Pääsusilmad, Suigus eakate klubi Tuluke. 2023. aastal oli Tori Valla Raamatukogu haruraamatukogudes näituseid ja väljapanekuid kokku 248 ja sündmustel osalejaid 4736. Paljud näitused avati pidulikult ning liikusid erinevate haruraamatukogude vahel.

Are raamatukogu võttis osa üleriigilisest uudishimu päevast korraldades otsimismängu „Targad raamatud oskavad vastata“. Are raamatukoguhoidja täiendas järjepidevalt topoteegi varamut. Tori ja Are raamatukogudes viidi mahakantud teavikud bussijaamades asuvasse Rändaja raamatukogu riulitesse.

Sindi haruraamatukogus toimuvad igakuised Raamatukohvikud. Toimused kohtumised laevakaptenist kirjaniku Lembit Uustulndiga, pakuti võimalust kuulata loengut jäätmeteta majandamisest, aga ka Jordaania reisi muljeid. Sindi raamatukogul on hea koostöö Sindi muuseumiga. Muinsuskaitsepäevade raames mängiti koos Sindi lasteaia mudilastega 100 aastat vanu mängu „Kassikangast seebiseani“. Koostöös tutvuti ka Sindi muuseumi maja ajalooa.

Suigu haruraamatukogu võttis osa maist kuni augustini Pärnu-Jaagupi kihelkonnapäevade raames toimunud KAH-festivalist (KAH = Kaisma, Are, Halinga). Raamatukogus oli festivalile pühendatud väljapanek ja kaks lugejat ning raamatukoguhoidja osalesid KAH bingo lugemisvõistlusel. Kultuuritöö võimaluste laiendamiseks tegutseb MTÜ Suigu piirkonna külade kultuuriselts. Ka Suigu raamatukogu käelise tegevuse töötoad täiskasvanutele toimuvad koostöös sama seltsiga. Need on kujunenud populaarseks kogukondlikuks kooskäimise kohaks. Möödunud aasta jooksul valmistati lilletugesid, küünlaid, seepe, aga ka tervislikke suupisteid. Urge haruraamatukogus toimus keskkonnateemaline sündmus „Kuidas sorteerida ja taaskasutada prügi“ ning Tammistes raamatu „Õnnelik spordilaps“ esitlus Maal elamise päeval. Sauga, Are ja Sindi haruraamatukogudes korraldati tasuta raamatu laatasid.

Sauga raamatukogu teeb koostööd valla sotsiaalosakonnaga aidates eakate jõulupeo piletite müügi, bussisoovi vahendamisega ning aitab jagada koduste laste jõulu kommpakke, kes peole ei jõua.

Tori valla raamatukogu direktor Ene Michelis läbis ERÜ ja Eesti Koostöö Kogu koostööna ellu kutsutud raamatukogutöötajate koolitusprogrammi „Kohalike dialoog kohalikus raamatukogus“. Esimene dialoogiring Tori vallas, kus oli teemaks „Kas ja kuidas lisab mälumängusari SATS Tori valla kultuurielule särtsu?“, andis jõudu mälumängusarjaga julgelt edasi minna.

Mahakantud raamatud leiavad tee ka Lääneranna vallas Lihulas bussijaama riulitele, et soovijad neid võtta saaksid.

Lihula raamatukogu pidi oma ruume reorganiseerima, kuna raamatukogu külastab igapäevaselt väga suur arv lapsi ja noori. Kui varem oli ajakirjanduse lugemisnurk kohe sissepääsu juures, siis nüüd asub see tagumises toas, kus on ka täiskasvanutele mõeldud arvutid, sinna viidi kõik ajakirjanduse kapid ja riulid. Lehelugejad ja arvutikasutajad on väga rahul, kuna nüüd on neil omaette vaikne ruum. Postipunkt tõsteti sissepääsu juures endisesse lugemisnurka ja selle asemele tehti väikelastele oma nurgake koos väikelastele mõeldud kirjandusega. Põrandale osteti kaks vaipa ja kolm pehmet istumispatja. Nüüd on raamatukogu jaotunud kuueks erinevaks osaks: lugemissaal, nurk väikelastele, laenutuslett, postipunkt, noortetuba ning fond.

Koonga raamatukogu korraldas kohtumised poetess Margit Petersoniga ja kirjanik Annika Lõhmusega ning Lihula raamatukogus tutvustasid oma raamatuid Märt Treier ja Ilmar Särg.

Kõmsi raamatukoguhoidja eestvõtmisel käib juba aasta jagu koos raamatuklubi, kuhu kutsuti aasta jooksul kolm esinejat – Krista Kumberg, Krista Kaer ning Juhan Kilumets. Raamatukoguhoidja on aktiivne kogukonna liige, osales Hanila kiriku restaureerimisprotsessis ning tegutseb vajadusel ka ise kiriku giidina.

Vatla raamatukoguhoidja lõi kaasa mõisapäeva organiseerimisel, aitas Vatla kooli 100. juubeli üritustel ja osales Vatla „Kool 100“ raamatu väljaandmisel. Vatla raamatukogus korraldati mitmeid koosviibimisi, märtsis valimiste ajal oli seal valimisjaoskond. Tänu sellele saadi juurde ka uusi lugejaid. Kooli juubeli puhul avatud kooli ajaloo näitust sai vaadata kogu suve raamatukogu avatud aegadel.

Virtsus teevad tihedat koostööd omavahel raamatukogu, Virtsu harrastusmuuseum, lasteaed, kool. Rahandusminister Anneli Akkermann külastas Riigikogu kampaania raames Virtsu raamatukogu.

Kirbla raamatukogu on kohaliku kultuurieluga tihedalt seotud, kuna töötaja, kelleks on Lääneranna valla raamatukogu direktor kuulub külaseltsi juhatusse ja naiseltsi. Koos naiseltsiga toimusid erinevad käsitöölased koolitused.

Saulepi raamatukogul on hea koostöö Saulepi Külaseltsiga. Koos tehakse üritusi – külapäevi ja mälumängu.

4.6.2 riiklikul tasandil

Novembris ja detsembris korraldas President Kersti Kaljulaid Fond koos MTÜ Pärnu Naitse Tugikeskusega lähisuhtevägivalla-vastase kampaania. Pärnu Keskraamatukogu teabekirjanduse osakonnas koostati selle jaoks Pärnu Naiste Tugikeskuse eestvedaja palvel lähisuhtevägivalla teemaline nimestik. Nimekiri koosnes Pärnu Keskraamatukogu raamatutest, mis ühel või teisel moel käsitlevad pere- ja lähisuhtevägivalda. 5.12.2023 korraldas President Kaljulaidi Fond lähisuhtevägivalla konverentsi „Koos tugevamad“, mis oli järjekorras juba teine. Ja seekord uued teemakohased vaatenurgad nagu ettevõtjate võimalus märgata oma kollektiivides abivajajat, oskus reageerida ning võimalused turvalisemasse ühiskonda panustada. Meedias avaldati mitmel pool see nimekiri ning lugemissoovitused.

[Sheila O’Flanagan “Kadunud naine”, Colleen Hoover “Ei iial enam” ja “Kõik algab meist”, Valérie Bacot “Kõik teadsid” — valik ilukirjandust lähisuhtevägivalla teemadel | Lugemissoovituse blog \(wordpress.com\)](#)

[Juhani Püttsepp „Lugu väikesest tammepuust, vihast ja varesest“, Jan Guillou “Kurjus” — valik laste- ja noortekirjandust lähisuhtevägivalla teemadel | Lugemissoovituse blog \(wordpress.com\)](#)

[LUGEMISSOOVITUS | Lihtsamaid ja keerulisemaid teoseid lähisuhtevägivalla mõtestamiseks \(ohtuleht.ee\)](#)

[RAAMATUSOOVITUSED } Lihtsamat ja keerulisemat lugemist lähisuhtevägivalla mõtestamiseks \(postimees.ee\)](#)

Pärnu Keskraamatukogu saksa lugemissaalil on hea koostöö: Tallinna Goethe Instituudiga Saksamaa Liitvabariigi Suursaatkonnaga Tallinnas ja Tartu Saksa Kultuuri Instituudiga

Pärnumaa raamatukoguhoidjad võtavad aktiivselt osa ERÜ tegemistest, 2009. aastast on Urve Salumaa ERÜ maaraamatukogude sektsiooni Pärnumaa esindaja. Pärnu Keskraamatukogu direktor Krista Visas valiti veebruaris uuesti ERÜ juhatuse liikmeks ja aseesimeheks, samuti on ta raamatukoguhoidja kutse kutsekomisjoni liige ning kultuuriministeeriumi kokkukutsutud rahvaraamatukogude nõukogu liige. Sindi haruraamatukogu juhataja Rita Raudsepp on ERÜ lasteteeninduse toimkonna juhatuse liige. Pärnu Keskraamatukogu teeninduse peaspetsialist Marina Jantson on statistika ja URRAMi töögrupi liige. Kogude arenduse osakonna juhataja Marju Rosenberg kuulub e-väljaannete komplekteerimise nõukotta.

Pärnu Keskraamatukogus sooritasid oma erialapraktika kaks TLÜ infoteaduste bakalaureuseõppe tudengit. Samuti on Pärnu Keskraamatukogul hea koostöö TÜ Pärnu Kolledžiga, õppejõud toovad nii turismi- kui teenustedisaini eriala tudengeid tutvuma raamatukogu teenustega, mille käigus direktor Krista Visas peab ka loengu teenuste disainist, kliendirahulolust ja juhtimisest raamatukogus.

Raamatukogupäevade avamise kirjandusliku mälumängu küsimused koostasid seekord Pärnu Keskraamatukogu raamatukoguhoidjad Külli Lorents, Irina Golenkova, Heda Piiriste ja Krista Visas.

Võidula mõis/raamatukogu/rahvamaja osaleb Eesti Mõisakoolide Ühenduse poolt korraldatud külastusmängus Unustatud Mõisad alates aastast 2008.

Maaraamatukogud võtsid aktiivselt osa Maal elamise päevast. Kõik raamatukogud osalesid Säästva arengu nädala tegemistes, samuti võeti osa Põhjamaade kirjanduse nädalast, eesti kirjanduse päevast, raamatukogupäevadest ning presidendi algatatud uudishimu päevast.

Osaleti ka erinevate töötubade ja loengutega täiskasvanud õppija nädalal. Uulu raamatukoguhoidja tegi TÕN raames infotunni lasteaiatõpetajatele, kus tutvustas aasta jooksul raamatukokku saabunud raamatuid. Õppijad said tõendi infotunnis osalemise kohta. Pärast infotundi käidi raamatukogust saadud soovitusnimestikuga raamatuid laenamas.

Kõigi eelpoolnimetatud üleriigiliste ürituste puhul pandi välja temaatilisi raamatunäitusi, korraldati töötube ja põnevaid üritusi.

Lindi raamatukogu võttis osa Avatud kalasadamate päevast. Line-tantsu 26. sünnipäevapidu 175 inimesega andis Lindi raamatukoguhoidjale võimaluse ka oma raamatukogu kõigile küllastajatele tutvustada.

Jaanuaris oli võimalik Häädemeeste raamatukogus vaadata üle-eestilist näitust „100 aastat soome-ugri iseolemist“.

30. november – 2. detsember toimus Lääne Maakaitseringkonna õppus Orkaan, kus osalesid Lääne ringkonda kuuluvad Pärnumaa, Saaremaa ja Lääne malevad. Naiskodukaitse evakatsioonirühma õppus toimus Suigu seltsimajas 1.-2. detsember. Suigu raamatukogus oli naiskodukaitse staap ja kogu majas viibis kokku umbes 70 inimest.

Heaks traditsiooniks on saanud ERÜ üleskutse raamatukoguhoidjatele kanda vabariigi aastapäeva nädalal tööl rahvarõivaid, seda traditsiooni jätkati ka 2023. aastal ja mida kajastati ka erinevates meediakanalites.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Pärnu Keskraamatukogu direktor Krista Visas valiti *IFLA Marketing&Management Standing Committee* liikmeks.

Erasmus+ rändeprojekti raames töövarjutasid Pärnu Keskraamatukogus 3 Praha linnaraamatukogu töötajat. Kahel päeval tutvuti raamatukogu töökorralduse ja teenustega.

Raamatukogu külastas ka Prantsuse Instituudi aseesimees Guillaume Raboutat, kes andis üle raamatuannetuse, mis sisaldas nii prantsuskeelset ilukirjandust kui eesti keelde tõlgitud kaasaegset prantsuse kirjandust.

Pärnu Keskraamatukogu direktor käis koos teiste maakonnaraamatukogude direktoritega õppereisil Oslos, kus tutvuti Norra raamatukogudega.

Treimani raamatukogu kui piiriäärne raamatukogu on tihti lätlaste külastamise sihtpunktiks. Naabritega tehakse tihedat koostööd.

Massiaru harukogu piirkonnas asub kunstiline loomekeskus Massia, kellega on tehtud kokkusaamisi ning on vaja olnud vahendada infot või olla abiks tõlkimisel.

Tori valla raamatukogu direktor Ene Michelis käis koos teiste Tori valla allasutuste juhtidega 30. jaanuar - 2. veebruar Soomes Savitaipale vallas õppereisil, mille raames külastati ka valla raamatukogusid.

Suvel teevad mitmeid üritusi ja projekte Lääneranna valla kohalikud noorsootöötajad ERASMUS projekti raames erinevatest maadest inimestega kasutades selleks Lihula Raamatukogu ruume.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Järjepidevalt tutvustatakse raamatukogu klientidele raamatukogude e-katalooge, et õpetada neid ise raamatuid otsima, reserveerima, pikendama.

Järjest rohkem on raamatukogust saanud keskkond, kust küsitakse abi erinevate toimingute tegemisel arvutis. Kõige enam vajavad raamatukogude klientidest juhendamist vanemaealised, kelle jaoks on raamatukoguhoidja tihti ainuke käepärast olev abimees.

Põhiliselt vajati abi e-toimingute tegemisel (e-tervis, juhilubade taotlemine, elektrienergia lepingud, tuludeklaratsioon, ID-kaardi uuendamine, digiallkirjastamine, skaneerimine ja meilile saatmine jne). Käiakse palju nõu küsimas meili postkasti seadistamisel, nutiseadmete erinevate probleemide korral, nt äppide kasutamisel jms. Seetõttu peavad raamatukoguhoidjad pidevalt ka ise täiendama oma arvutialaseid kompetentse, et püüda lahendada lugejate muresid.

Pärnu Keskraamatukogu teabekirjanduse osakonna rühmakoolituste sihtrühmaks on peamiselt 6.-12. klasside õpilased kellega viiakse läbi infootsingu tunde. Tunnid viiakse läbi osakonnas, kasutades lugejaarvuteid ja sülearvuteid ning vajadusel saavad õpilased ka oma mobiiltelefone kasutada. Sel viisil on hea koha peal teavik üles leida ning see tekitab õpilastes kerge eduelamuse. Samuti saab neile selgeks, kuidas raamatukogus vajalikku kirjandust leida.

Pärnu Keskraamatukogu muusikaosakond viib läbi traditsioonilisi teabepäevi koolide muusikaõpetajatele. 2023. aastal alustati teabepäevade traditsiooni uuele sihtrühmale: Pärnu maakonna muusikakoolide instrumendiõpetajatele. Esimesel koosolemisel osales 11 õpetajat viiest maakonna muusikakoolist, kes jäid pakutuga väga rahule. Lisaks muusikaosakonna teabele oli sarnaste erialaste huvidega muusikaõpetajatel hea võimalus omavahel tööteemasid arutada ja ühiselt probleeme lahendada.

Pärnu Keskraamatukogus toimus igakuiselt käsitöö töötuba täiskasvanutele. Osad töötoad olid jätkukoolitused ehk saad kokku kolmel korral, et mahukam või keerulisem ese valmis teha. Õpiti kuduma peapaela, aga ka käpikuid kahel vardal, heegeldama skeemi järgi salli ning nõelvilditi prosse. Tehti ka erinevaid taaskasutuse meisterdamise töötubasid, kus valmisid küünlalaternad, nagid, tapeedist kinkekotid jms.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Kõikide Pärnu linna ja valdade kodulehtedelt leiab esmase info raamatukogude kohta. Raamatukogudel on ka omad kodulehed ja sotsiaalmeedia kanalid, kus rohkemal või vähemal määral oma tegemistest, uutest raamatutest ja sündmustest märku antakse.

Pärnu-Jaagupi raamatukogu FB grupp „Nii oli kord Pärnu-Jaagupis...“ on sotsiaalmeedias väga suure tähelepanu pälvinud, mille liikmete arv on kasvanud juba 371-ni. Pärast postituste tegemist toimub aktiivne arutelu ja kommenteerimine, mis näitab nende postituste olulisust.

Ajalehtedest kajastavad raamatukogude tegemisi Pärnumaal järgmised ajalehed: Audrus „Kodused Hääled“, Tõstamaal „Tõstamaa tuuled“, Saardes „Saarde sõnumid“, Häädemeestel „Liiviranna“, Tori vallas „Tori valla Teataja, Põhja-Pärnumaal „Valla Teataja“. Ajaleht „Pärnu Postimees“ kajastab nii Pärnu linna kui ka maakonna raamatukogude tegemisi. Aeg-ajalt on tehtud reportaaže ka Pärnu ERR-i toimetuse poolt.

4.9 Andmebaasid

Kodulookartoteegi kirjeid sisestati e-kataloogi URRAM 1281 (kokku 48981 kirjet Pärnu koduloo andmebaasis).

2023. aastal uuendati EBSCO andmebaasidesse logimise paroole raamatukogudele.

Lääneranna vald kasutab raamatukoguprogrammi RIKSWEB, teised Pärnu maakonna ja linna raamatukogud kasutavad e-kataloogi URRAM.

5. 2024. aasta tegevused

Plaanis on Pärnu Keskraamatukogu Ranna haruraamatukogu avamine 1. veebruaril 2024 uuel, ajutisel pinnal Maxima kaubanduskeskuses. 2024. aasta oktoobris loodame Ranna haruraamatukogu kolida juba püsivale pinnale Mai ärikeskusesse ja avada uue ja kaasaegse raamatukogu. Lisaks on plaanis haruraamatukogu nimetada ümber Mai haruraamatukoguks. Ajutisel pinnal olemise ajal toimub fondi korrastamine ja RFID kiipide lisamine väljaannetele. 2024. aastal loodame nii Pärnu Keskraamatukogus kui Ranna haruraamatukogus võtta kasutusele iseteenindusautomaadi ja harukogus ka raamatukapi. Keskraamatukogus on ka plaanis I korruse põrandakatte vahetus ja III korruse ümberkujundamine. Lisaks tähistab Pärnu Keskraamatukogu oma 115. tegutsemisaastat jaanuaris konverentsiga „Raamatute raamid vol 3“. Konverentsil keskendutakse AI teemale. Samuti alustab Pärnu Keskraamatukogu ka arengukava uuendamise, senine kehtib aastani 2025.

Seoses 2024. aasta Kultuurilise mitmekesisuse aastaga on plaanis erinevad näitused ning kohtumised.

Raamatukogudes jätkatakse lisaks igapäevatööle temaatiliste näituste ja väljapanekute korraldamist. Kutsutakse eelarve võimaluste piires kirjanikke ja tuntud põnevaid inimesi esinema nii lastele kui kogukonnale. Kuu lõpu viimastel reedetal planeeritakse Pärnu Keskraamatukogu korraldatud koolitustest osalemist. See on kogu maakonna raamatukoguhoidjatele hea võimalus saada igakuiselt huvitavaid erinevaid koolitusi, mida ainult ühe valla piires oleks raske finantseerida.

Kindlasti jätkatakse tööd lugejate järelkasvu kasvatamisega ehk planeeritakse raamatukogu tutvustamisi ja raamatukogu- ning lugemistunde nii lasteaialastele kui kooliõpilastele.

Raamatukogud, kes on liitunud Lugesisu programmiga, loodavad sellega jätkata, kuigi raha eelmisel aastal raamatute soetamiseks ei eraldatud. Programmi peetakse väga heaks laste raamatute juurde toomise platvormiks.

Jätkatakse koostööd külaseltsidega. On väga tähtis, et kõik raamatukogud on tegelenud ja tegelevad edasi oma kodukandi, külade ja raamatukogude ajaloo uurimise, talletamise ning tutvustamisega. Samuti tegeletakse järjepidevalt kroonikate kirjutamisega.

Tõhela raamatukoguhoidja kui kogukonna eestvedaja teeb plaane suvise Kodukohapäeva 40. juubeli tähistamisele pühendatud üritusteks.

Kihnu raamatukogu on esitanud Kultuuriministeriumile „Raamatukogude kiirendi“ programmi taotluse, et selle kaudu kaasajastada AIP-ruumi tehnilist baasi. Samuti loodab raamatukoguhoidja, et vallal on vahendeid pidada jätkuvalt Kihnu väikese lugejaskonnaga raamatukogu avatud.

Saarde vallas on tõenäoliselt ees suuremad muudatused valla raamatukogude struktuuris ja töös. Surju raamatukogu eelarvesse on planeeritud vahendid, raamatukogu ruumides valgustite väljavahetamiseks LED valgustite vastu. Seoses pommiähvarduste lainega pidi Surju raamatukogu koostama „Hädaolukorra lahendamise plaani“, et ennetada erinevaid kriisiolukordi. Tegevusvalmiduse suurendamiseks tuleb 2024. aastal läbida erinevaid koolitusi - esmaabi jt.

Kilingi-Nõmme raamatukogu loodab positiivset vastust „Raamatukogude kiirendi“ innovatsioonifondi tehtud taotlusele. Plaan on uuendada raamatukogu valgustust, teha remont lugemistoas, sisustada ruum sobiva mööbli ja tehnikaga ning muuta see kaugtöö ja seminaride toimumise kohaks.

Tori valla raamatukogude eelarvesse tuli teha mitmeid kärpeid, mis ei pruugi olla lõplikud. Küll aga on kokkulepe vallajuhtidega, et ürituste ja teavikute komplekteerimise pealt kokkuhoidu ei tule. Tori vald on elanike arvult kasvav vald, seega on neil järjest rohkem ka potentsiaalseid raamatukogude külastajaid. Siiani puudub Tori valla raamatukogul oma arengukava. See takerdus eelkõige rahvaraamatukogude seaduse muutmise ootamisele. Kuna nüüd selgus, et see lükkub veelgi edasi, siis on 2024. aastal plaanis arengukava koostamine. Selle rahastamiseks on esitatud projekt kultuuriministeriumile ning plaanis on kaasata vastava ala ekspert.

2024. aastal on kavas läbi viia Tori valla raamatukogu kasutajate/mittekasutajate küsitlus. Are haruraamatukogus on plaanis viia läbi inventuur. Tori haruraamatukogu soovib hoo sisse saada Raamatukohvikule. Sindi haruraamatukogu plaanib kooli raamatukogu ülesandeid täites panna paika koostööplaani Sindi Gümnaasiumiga.

Tammiste teeninduspunkt asub Tammiste lasteaia ühes väikeses toas. Tori valla arengukavasse on sisse kirjutatud haruraamatukogu loomine Tammistesse külakeskuse osana. Raamatukogu direktor on kaasatud projekteerimisprotsessi jätkumisse.

Treimani raamatukogu kavatseb jätkata Avatud Hoovide Päeval raamatukohviku korraldamist, kus on ka raamatulaat ja töötoad.

Põhja-Pärnumaal on plaanis arendada Väändras asuvat kunstigaleriid ja luua lisaväärtust erinevate üritustega, mis on seotud galeriaga. Sisustada tuleb Vända raamatukogus kaugtöötuba ja täiendav ruum kohalike kunsti jms eksponeerimiseks, teha haruraamatukogudes vajalikke remonditöid (sansõlmede korrastamine, laste- ja noortetoa värvimine). Plaan on regulaarselt kirjutada Põhja-Pärnumaa Raamatukogu erinevate harude tegemistest valla ajalehes.

Pärnjõe raamatukogu on vaja kolida uude ruumi koolimajas, mis annab võimaluse tegeleda aktiivsemalt laste harimisega lugemise valdkonnas. Libatse raamatukogule on vaja leida uued ruumid ning leida võimalus töötajatele uute töötelefonide hankimiseks.

Lääneranna valla raamatukogud loodavad, et sulgemisi rohkem ei tule. Samas on teada, et ümberkorraldusi on veelgi tulemas, valla poolt tahetakse teha muudatusi Virtsu ja Lõpe raamatukogude asukoha suhtes aga selles ei ole veel täit selgust.

Lihula Raamatukogu soovib soetada raamatukappi, samuti uuendada teavikute riivleid.

Vatla raamatukogu teeb plaane 105. sünnipäeva tähistamiseks.

Pärnus, 01.03.2024

Koostajad:

Teeninduse peaspetsialist Marina Jantson

Koolituse peaspetsialist Regina Ester

Direktor Krista Visas

/allkirjastatud digitaalselt/

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Pärnu linn	62	817	6920€
Põhja-Pärnumaa rmtk	24	315	
Tori valla raamatukogu	41	308	2 610 €
Häädemeeste vald	4	26	130 €
Saarde vald	3	11	
Lääneranna rmtk	29	141,5	
Surju raamatukogu	27	46	
Võiste raamatukogu	13	38	30 €
Uulu raamatukogu	3	39	

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Raamatukogu	Avalikud esinemised
Pärnu Keskraamatukogu	<p>Ilme Miilimaa ja Regina Ester: Eesti raamatukoguhoidjate XII kongressil Viimsis ettekanne „Psüühilise erivajadusega klientide raamatuklubi“.</p> <p>Regina Ester artikkel ERÜ 2022 aastaraamatus – „Aasta tegu linnaraamatukogus 2022: Pärnu Keskraamatukogu erivajadustega klientide raamatuklubi loomine ja tegevus“ ning AS Hoolekandeteenustele samal teemal artikkel.</p> <p>Krista Visas: ettekanded maakondlikel koolituspäevadel – „Mis toimub maailma raamatukogudes?“, „IFLA 2023 Rotterdams“. Ettekanne ERÜ koolitustoimkonna koolituspäeval AK koolituses „Pärnu Keskraamatukogu teenused, kliendirahulolu ja juhtimine“; Ettekanne Viljandi linnaraamatukogu töötajatele: „IFLA 2023 Rotterdams“. Loengud TÜ Pärnu Kolledži turismieriala ja teenuste disaini eriala tudengitele „Teenuste disain raamatukogus ja kvaliteedijuhtimine“; Eesti raamatukoguhoidjate XII kongressi I ploki moderaator.</p>

	<p>Artiklid ajakirjas Raamatukogu: nr 2 – „Rahulolu-uuring miks ja kuidas?; nr. 4 – koos Heli Toomaniga „Raamatukoguturism ehk biblioturism – kasvav reisitrend maailmas“. Artiklid ERÜ aastaraamatus 2022 „Avasta Eesti raamatukogusid“ ja „ERÜ teenetepreemia 2022: Pärnu Keskraamatukogu direktor (2012-2022) Heinike Sinijärv“. Kaanetekst/soovitus raamatule H. Tooman, A. Roosipõld, S. Rekkor „Teenindusprotsesside juhtimine ja teenusedisain“, TLÜ Kirjastus 2023. Koos Heli Toomaniga giidituur ürituste sarja „Pärnu pajatab“ raames „Elevandi uulits – raamatukogu sünnikoht“.</p>
Libatse raamatukogu	<p>Aili Luik esitles Libatse raamatukogu 100. juubelisünnipäeva puhul maja ajalugu koondavat slaidiesitlust.</p>
Tõstamaa raamatukogu	<p>Marge Päästel pidas raamatukogu 115nda sünnipäeva puhul kõne sünnipäeva peol ja lisaks pikem artikkel kohalikus ajalehes „Tõstamaa Tuuled“ (https://parnu.ee/OV/TostamaaOV/Tostamaa_ajaleht/ttuul_november-2023_net.pdf)</p>
Võiste raamatukogu	<p>Ülle Toomla andis ülevaate Anton Hansen Tammsaare elust ja loomingust eesti kirjanduse päevale pühendatud sündmusel 30. jaanuaril.</p>
Are raamatukogu	<p>Malle Pajo esines ettekandega „Iirimaa lood“ eakate klubis Pääsusilmad</p>
Tori valla raamatukogu	<p>Ene Michelis´e ettekanded, loengud, koolitused:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dialoogiring „Kas ja kuidas lisab mälumängusari SATS Tori valla kultuurielule särtsu?“ Sindi raamatukogus 23. mai; • Pärnumaa raamatukoguhoidjate seminar „Tiirutame Toris“ 26. mai; • „Dialoogiline ringreis“ Sindi haruraamatukogus 2. juuni; • KOVide kultuuri-ja haridusjuhid Sindi haruraamatukogus 15. november; • ERÜ koolituse toimkonna traditsiooniline AK koolituste seminaril 22. november Pärnu Keskraamatukogus. <p>2023. aastal ilmus „Rahvakultuuri aastaraamat 2022“, kus on avaldatud direktor Ene Michelise artikkel lk 192-195 „Et kõik ausalt ära rääkida, nagu on, pean ma alustama sellest...“Artikkel annab põgusa ülevaate Tori valla raamatukogu loomisest ja seisust. https://rahvakultuur.ee/wp-content/uploads/2023/05/Rahvakultuuri-aastaraamat-2022.pdf</p>

Kõmsi raamatukogu	Helen Voogla esines Mäense küla päeval, kus rääkis küla tuntud inimestest ja nende saatusest
Võidula raamatukogu	<p>Lea Toom</p> <ul style="list-style-type: none"> • viis 9 x läbi Võidula mõisa ja koha ajalugu tutvustavaid giidituure koostöös Võidula külaseltsi, rahvamaja, Eesti Mõisakoolide ühenduse, MTÜ Läbi Tähe Väravaga, MTÜ Rohelise Jõemaa Koostöökoguga; • külastusmäng Unustatud Mõisad 2023 külastuspäevadel osalejatele; • Võidula kokkutulek (kontsert, sportlikud mängud, loterii jne); • Võidula jõululõuna (ringmängud ja laulumängud)
Treimani Raamatukogu	Evi Laarents tutvustas A. Lingi raamatut „Treimani ja selle rahvas”

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2023)
Pärnu Keskraamatukogu	Lavassaare raamatukogus tehti pisiremonti ja parandustöid
Pärnu-Jaagupi raamatukogu	Töötajate WC remont
Vändra raamatukogu	Vändra kaugtöötuba, vaikusekabiin, pisiparandustööd
Vihtra raamatukogu	Vaheseina ehitamine laoruumi jaoks
Tootsi raamatukogu	Hoone kapitalremont, sise- ja välistööd
Surju raamatukogu	Kultuuriministeeriumi projektitoetusega 50:50%, „Raamatukogu tegevusi toetav ruum – kogukonna kasutusse”. Ruum renoveeriti, paigaldati elektrijuhtmestik, kanalisatsioon ühendati trassiga ja sisustati mööbli ja tehnikaga

Treimani Raamatukogu	Pisiparandused laes ja akende ümbruses. Uue, kaasaegse eritellimusel valmistatud ukse paigaldus. Õhksoojuspumba parandus
Massiaru Raamatukogu	Raamatukogu maja välja kolimine ajutisele üüripinnale. Maja põrandad ja seinad on puhastatud
Sindi haruraamatukogu	Valgustuse parendamine lasteosakonnas
Tori haruraamatukogu	Raamatukoguhoidjale puhkenurga ehitus ja sisustamine.

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Pärnu Keskraamatukogu	Raamatukogu 114. sünnipäev ja perepäev	150
	Paikuse Kooli töövarju päev Pärnu Keskraamatukogus	20
	Vabariiklik Kirjandusmäng 2023 maakondlik võistlus	55
	Jutuvestmise päevad 21. ja 23. märtsil	115
	Maakondlik KERÄNENimäng: kaks poolfinaali ja finaalmäng	94
	Koolivaheaja töötoad	58
	Jutuvestmine lasteaialastele	20
	Pärnu lasteaedade näituse „Puhas vesi” avamine	25
	Kohtumine kirjanik Markus Saksatammega	70
	Suvmäng „Vaatus vahva Pärnu!”	30
	MTÜ Pärnumaa Lasterikkad linnalaager	28

	Kirjaoskuse päeva lugemisrännak ja lugemistund	32
	Maakondlik neljandate klasside ettelugemisvõitlus	40
	Lugemisprogrammi „Lugemisisu” osalejad	79
	Külas käis kirjanik Kairi Look	76
	Maakondlik ELLENi mäng: kaks poolfinaali ja finaalmäng	96
	Mürakarukool	504
	Karude jututuba	60
	Nutimäng 5. klassidele	94
	Kirjanduslik mälumäng 8.-9. klassidele „Oskar Luts“	21
Aruvälja raamatukogu	Eesti raamatu päev	10
	Kauneimad Eesti lasteraamatud	11
	Emakeelepäev	28
	Lugemistund	28
	Lugemisisu erinevad teematunnid 4 x	60
Audru raamatukogu	Perehommik Ena Metsaga	8
	Kadripäeva jutud Krista Mustoneniga	5
	Jutuhommik Jaak Kännuga	4
	Ettelugemise päev Männituka Lepatriinudega	12
	Teematund Männituka Sajajalgsetega	10
	Teematund Lepatriinudega	14
	Külas Vikerkaare lasteaia Siniste rühm (rahvusvaheline hariduse päev)	13
Jõõpre raamatukogu	Emakeelepäev raamatukogus	16

	Raamatuhommik koos piknikuga	15
	Tipo tunnid; loeme vahvaid lasteraamatuid; Emmed koos lastega 7 x	21
	Lugemistund	15
Lavassaare raamatukogu	Lugemistuba	5
Lindi raamatukogu	Kogumine ja kogud, näituse vaatamine	9
	Ettelugemistunnid kooli- ja lasteaialastele 8 x	141
	Ülekoolilised üritused (Raamatukoguaastalt üleminek liikumisaastale ja Päkapikuralli) 2 x	44
	Kohtumine portselanimaalimisega tegeleva külaelaniku H. Jõötsiga	15
Paikuse raamatukogu	Lugemispesa ring 2 x nädalas, 74 x	35
	Lugemisisu teematunnid 12 x	190
	Lugemisisu lõpuüritus, külas Piip ja Tuut	190
	Esimesed klassid tutvuvad raamatukoguga	71
	Kohtumine Jaanus Vaiksooga	98
	Mika Keräneni viktoriin	15
	P.Õ.M.M – Paikuse Õhtune Matka Mäng	78
	Päkapiku teematunnid 7 x	175
	Projektõppepäev - dinosaurused	72
	Sauna-aasta loeng ja teematund	101
	Kirjandusmänguks ettevalmistamine	4
	Ettelugemispäev	50

	Külas lasteaiarühmad	100
Tõstamaa raamatukogu	„Rampsi sõbrad“ 3x kuus jaan-juuni ja sept –dets. Mängud, meisterdamised, raamatukogutöö varjud jne.	10
	Sõbrapaelad	12
	Tõstamaa Keskkooli Erasmus projekti raames olid külas Bulgaaria noored koos Tõstamaa noortega. Toimus vestlusring, kus räägiti nii õppimisest kui raamatutest ja lugemisest.	16
	Tõstamaa Lasteaia vanema rühmaga emadepäevaks lilleseemnete kaartide tegemine	14
	Dialog: „Milline on norm rämp?!”	5
	Emakeelepäev lasteaiaga	30
	Riisiga maakaardid	6
Häädemeeste vald		
Häädemeeste raamatukogu	Laste tehtud Sipsiku järjehoidjad. Lugemisisu - raamatu teekond, lasteaiarühm	15
	Emakeelepäeva tähistamine – lasteaiarühm tutvub raamatukoguga ja uute lasteraamatutega	15
	Lugemisisu - illustratsioonid raamatutes läbi aegade	12
	Tõlgitud Hispaania kirjandus raamatukogus –Häädemeeste Keskkooli õpilased ja Alicante maakonna õpilased	25
	Lugemisisu – kevadine lõpetamine ja auhinnad	20
	Jutuvestmisfestival Ööbikuööd, osalesid lasteaed ja keskkool	65

	1. ja 2. klass – täherägastikud 2 x	40
	3. klass – ühisluuletus Sügise värvid. Lugemistund, tutvumine vanade aabitsate ja õpikutega	20
	Raamatukogude nädal	20
	4. klass – vooglugemine, ristsõnade lahendamine	15
	Lasteaias Naerulindudele unejutu lugemine	15
	Lasteaiarühm Naerulinnud tutvusid uute ja vanade lasteraamatutega.	15
	Lasteaiarühm Päikesekillud tutvusid ametinädalal raamatukogutööga ja uute raamatutega. Kuidas saab raamatust raamatukogu raamat. Kadripäeva tähistamine	15
Treimani raamatukogu	Avatud Hoovide Päev Raamatukogu õuel	50
	Ettelugemispäev Metsapoole Põhikoolis	32
	Ettelugemispäev Kabli Lasteaias	21
	Punupaela õpituba	10
Uulu raamatukogu	Raamatukogutunnid lasteaias 4 x	43
	Raamatukogutunnid koolis 9 x	160
	Kirjandusmäng	3
	Lugemisisu võitjad	17
	Lugemismängud 4 x	45
	“Jõulud Põhjas” 8 x	81
Võiste raamatukogu	Rannakarbi rühma külaskäik emakeelepäeva puhul. Ruunikirjas sõnade äraarvamine	10
	Päikesekiirte rühma külaskäik emakeelepäeva puhul.	12

	Jutuvestmisenifestivali Ööbikuööd jutupesa Tahkuranna Lasteaed-Algkooli 1.-3. klassi õpilastele	18
	Tahkuranna Lasteaed-Algkooli koolilaste raamatukogu ühiskülastus. Ülevaade lastekirjanik Ellen Niidu loomingust.	30
	Ettelugemispäev lasteaia Rannakarbi rühma lastega	10
	Kirjandustund Tahkuranna Lasteaed-Algkoolis koos Markus Saksatamme ja Urmas Nemvaltsiga	40
Kihnu raamatukogu	Uudiskirjanduse tutvustus	9
	Raamatukogutund 2 x	18
Lääneranna vald		
Koonga raamatukogu	Eesti kirjanduse päev. Raamatu "Sirli, Siim ja saladused" tutvustus	11
	J. Kunderi muinasjuttu „Suur Peeter ja Väike Peeter” kuulaskid lasteaia noorema rühma mudilased	12
	J. Kunderi muinasjuttu „Suur Peeter ja Väike Peeter” kuulaskid lasteaia vanema rühma mudilased	6
	Eesti kirjanduse päev. Uute noorsooromaanide tutvustus	24
	Minu kodu on Eestimaa	9
	„Isamaa ja emakeel”	7
	Emakeelepäev	10
	Leia raamat riiulist	8
	E. Raua loomajuttude ettelugemine	19
	Sügistuul	11
	Tuule vembud	15
	Koduloomad	15

	Jõulurõõm	15
Kõmsi raamatukogu	Eesti kirjanduse kooslugemispäev - Naksitrallid	29
	Lugemisisu teematunnid 8 x	128
	Lugemisisu ekskursioon Muhumaale/Muhu muuseum ja Loomapark	19
	Sõbra soovitatud raamat 8 x	42
	Põhjamaade kirjanduse nädal. Loeme Vahtramäe Emili lugusid 1.-3.kl	16
	Uurime päkapikuteadust - lasteaia vanem rühm	17
Lihula raamatukogu	Lugemisisu 6 x	78
	Kõik lapsed värvima	68
	Ettelugemispäev	57
	Muusikaline etteaste	53
	Viktoriin ja aaretejaht läbi raamatukogu	26
	Põhjamaade nädal	40
	Uudishimupäev - esines kohalik ettevõtja	42
Lõpe raamatukogu	Uuemad raamatud noortele - tutvustamine Eesti kirjanduse päeva tähistamiseks	15
	Muinasjutu „Suur Peeter ja Väike Peeter” ettelugemine lasteaialastele eesti kirjanduse päeva tähistamiseks	17
	Raamatukoguhoidja ameti tutvustamine Lõpe koolile	28
	Lõpe kooli 2. ja 4. klassi tund raamatukogus „Raamatute liigitamine”	6
	Uute raamatute tutvustus lasteaialastele „Ilusad ja põnevad”	10

	Raamatukogupäevade tähistamine koos lasteaialastega. Teemaks „Tuul”	11
Varbla raamatukogu	Eesti kirjanduse päeva tähistamine Varbla Kooli 5.-9. klassi õpilastega - A.H. Tammsaare elu ja looming	20
	Varbla Kooli 1.-3. klass raamatukogus- raamatukogu ja uuema eesti lastekirjanduse tutvustamine	11
	6. ja 7. klassi õpilastele päevikuvormis noorteraamatute, koomiksrite ja „Minu...” sarja raamatute tutvustamine	10
	7. ja 8. klassi õpilastele eluloo- ja kogemusraamatute tutvustamine	7
	Ettelugemispäev. Ettelugemine E. Raua lasteraamatutest 1.-3. klassi õpilastele	12
	Ettelugemispäev 6. klassi õpilastele	7
	7. ja 8. klassi õpilastele uuema noorsookirjanduse tutvustamine	8
Vatla raamatukogu	Meisterdamine 2 x	15
Virtsu raamatukogu	Emakeelepäev lasteaias „Aabitsalugu”	6
	Lasteraamatupäev lasteaias, E. Niit „Rongisõit.” Liikumismäng „Rongisõit”	13
	E. Raud – 90, raamatu lugemine „Kassid ja hiired.” Liikumismäng „Hiirelõks”, lasteaias	8
	I kl õpilaste tutvumine raamatukoguga	2
	M. Handford „Kus on Volli?”. Suur otsimise raamat, algklasside lapsed otsisid Vollit	5
	Uudishimupäev lasteaias. Uudistati patareidega raamatut	9

	„Tuduviisid”. Liikumismäng „Muusikakujud”	
	Jõulupuu lugu. K. Smith „Väike jõulupuu.” Vestlused kuusepuu ehtimisest, vanade jõuluehete vaatamine. Kingituse pakkimise mäng „Minu parem, sinu vasak”	14
Põhja-Pärnumaa vald		
Kaisma raamatukogu	Uute raamatute tutvustamine	6
	Eesti kirjanduse päev	10
	Meisterdamised 6 x	50
	Sõbrapäeva tähistamine	6
	Viktoriin „Sipsiku” põhjal	6
	Emakeelepäeva tähistamine	10
	Kuidas kirjutada oma juttu?	12
	Külas Wimberg	25
	Kodukandipäev	50
	Raamatute lugemine 6 x	44
	Raamatukogu reeglid ja otsing	10
	Tutvume raamatukoguhoidja tööga	5
Libatse rmtk	Erikujuliste raamatute uurimine	6
	Raamatukogu 100. sünnipäeva tähistamine: fotode vaatamine, kus raamatukogu on asunud	7
	Põhjamaade kirjandusnädala raames Islandi trollide kohta lugemine	6
	Teemaks päkapikud raamatu „Suur päkapikuraamat“ põhjal	8
Pärnjõe raamatukogu	Eesti kirjanduse päev	15
	Raamatukoguhoidja ettekanne jutuvõistluse „Imemaitsev jäätis” kirjutamisest Pärnjõe koolis	56
	Ettelugemine lasteaiale 3 x	30
	Lauamänguklubi 2 x	8

Pärnu-Jaagupi rmtk	Sõpside ring 15 x	113
	Eesti kirjanduse päeva tähistamine	230
	Perepäevad 4 x	73
	Lasteaed Pesamuna Pipide ja Liblikate rühm tähistab emakeelepäeva	23
	Raamatukogu koolitustund 4. ja 8. klassile	20
	Lugemisisu lõpetamine	45
	Raamatukogu tutvustus esimesele klassile	26
	Uue Lugemisisu avamine	46
	Ettelugemispäev teisele klassile	16
	Kohtumine illustraator Sirly Oderiga	220
Suurejõe raamatukogu	Eesti kirjanduse päev	40
	Emakeelepäev 2 x	44
	Ettelugemispäev 4 x	55
	Jutuvõistlus „Imemaitsev jäätis“	3
	Raamatukogutunnid	33
Tootsi raamatukogu	Kirjanduspäeva tähistamine	25
	Teatmeteostega tutvumine	6
	Ettelugemistunnid 2 x	36
	Õpilaste koostööpäev	11
	Ajakirjandus, mis see on?	5
	Raamatute liigid	8
	Raamatukoguga tutvumine	10
	Erinevad tähtpäevad 2 x	22
Vahenurme raamatukogu	Erinevad tähtpäevad 8 x	119
Vihtra raamatukogu	Raamatukogutund emakeelepäevaks, pühendatud Lydia Koidulale	13

	Lastekaitsepäeval luuletusi ja laule kevadest	13
	Lasteraamatu ettelugemispäev, pühendatud Eno Raua 95. sünniaastapäevale. Raamatust „Sipsik jutuke „Sipsiku saladus”. Stressi-Sipsiku meisterdamine	12
Vändra raamatukogu	Kultuuripomm	1614
	Emakeelepäev	40
	Jutuvõistlus „Imemaitsev jäätis“	Üle valla ca 200 last
	Marilyn Jurmaniga kohtumisõhtu	5
	Muinasjututund	19
	Kultuurikomm 2x	262
	Muinasjuhtuhommik lasteaias	24
	Ettelugemispäev	19
	Raamatukogupäev	19
	Laste jututuba	20
Saarde vald		
Kilingi-Nõmme raamatukogu	Lugemisisu lõpetamine	50
	Teabekirjanduse tutvus, viktoriin (7. klass) 2x	26
	Lugemisisu tunnid (algklassid) 9x	118
	Lugemisisu teematunnid (lasteaid) 5x	50
	Õhtupoolik lauamängudega 3x	12
Tihemetsa raamatukogu	Multifilmi vaatamine 2x	10
	Mängime raamatukogus (Kahe spordihoone matka raames)	12
	Ettelugemine 3x	11
Surju raamatukogu	„Ka raamatutel on kodu” (lasteaiarühm Päevakoerad raamatukogus)	16

	„Koolivaheajale uute raamatutega”(III. kl raamatukogutund)	7
	„Sügisest oleme koolilapsed”(Päevakoerad)	19
	Lugemisisu V. hooaeg lõppeb diplomiga”, usinate lugejate autasustamine	22
	Raamatukogutund II. ja I. klassidele, Ettelugemine „Padakonna vada” E. Raua loomingust	20
	„Vaheaeg koos raamatuga”, I kl	13
Tori vald		
Are raamatukogu	Erinevad meisterdamistunnid	26
	„Eno Raud 95“ viktoriin	16
	Emakeelepäeva tähistamine. Kohtumine kirjanik Ketlin Priilinnaga ja sellele eelnenud tegevused	308
	Are kooli võistkonna ettevalmistamine 3.-4. klasside kirjandusmängu maakondlikuks vooruks	3
	Lugemisisu teematunnid ja lõpusündmus 10 x	339
	Tori valla lasteraamatupäev Toris	15
	Ööbikuööde festival. Juttu vestis Jaak Känd	62
	1. klassi külaskäik raamatukokku	16
	Ettelugemistunnid	49
	Pärnu Keskraamatukogus Pärnu linna ja maakonna 4. klasside ettelugemisvõistlusest osavõtt	1
	„Suvised lugemisbingo“ lõpetamine	8
	Noortekirjanduse tutvustus 5., 6. ja 7., 8. ja 9. klassile	86

	Põhjamaade kirjanduse nädal	34
	Raamatukogus toimus otsimismäng "Otsi ja avasta!"	12
	Jõulujutuhommik Are koolis. 4. klassi õpilased lugesid ette omaloodud jõulujutte.	65
Sauga haruraamatukogu	Lugemisisu teematunnid 12 x	232
	Meisterdamise töötoad 8 x	42
	Tori valla lasteraamatupäev	8
	Üle-eestiline Lugemistund	46
	Ööbikuööd Jutustamisfestival	27
	Ettelugemine lasteaia rühmadele 13 x	163
Sindi raamatukogu	Lugemistuhin	80
	Lugemisisu	129
	Lugemiskoer Norbert	65
	Ööbikuööd	44
	Esimeste klasside ja lasteaia rühmade tutvumine raamatukoguga	87
	Muinsuskaitsepäevad	34
	Tori Valla lasteraamatupäev	31
	Mudilasring „Raamaturüblid“	31
	Kirjaoskuse päev	98
	Suvised lugemisbingo lõpetamine	4
Suigu raamatukogu	Meisterdamise töötoad 3 x	22
	Turvalise interneti päev	5
	Jutuvestmisfestival „Ööbikuööd“ Suigu lasteaia	9
	Lugemistund Suigu lasteaia Lepatriinu rühmaga	17
	„Suvised lugemisbingo“ lõpetamine	6
	Ettelugemispäev Suigu lasteaia neljale rühmale	35

	Lugemisisu tunnid 13 x	143
	Ettelugemised Suigu lasteaia 4 x	26
Tori raamatukogu	Emakeele päev Tori Põhikoolis	79
	Tori Valla Lasteraamatupäev	6
	„Suvised lugemisbingo“ lõpetamine	13
	Ettelugemispäev Tori Põhikoolis	25
	Uudishimupäev Tori Põhikoolis	91
	Raamatukogutunnid lastele (Lugemisisu, teematunnid)	426
	Raamatukogutunnid Tori lasteaia lastele	62
	Lõimingupäevad Tori Põhikooliga	81
Urge raamatukogu	Meisterdamise päev	4
	Lugemisisu	129
	Ööbikuööd	120
	Külas käis kirjanik Ilmar Tomusk	75
	Raamatukoguga tutvumise tunnid	73
	Tori valla lasteraamatupäev	8
	Ellen Niidu mälumäng	50
	Kirjandusklubi „Tammiste Tõrukesed“ 1 x nädalas	6
	Luuletamine Isamaa sünnipäevaks	25
	Lasteaiarühmade raamatukogutunnid ja ettelugemine 1 x kuus	72

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

Valdade raamatukoguhoidjate sõnul on kogude komplekteerimise süsteem aastatega sissetöötatud, toimib väga hästi ning on tehtud valla raamatukogudele väga mugavaks, loogiliseks ja kiireks. KOVIDel on sõlmitud koostöö-kokkulepe Pärnu Keskraamatukoguga, kes

hangib raamatukogudele raamatuid vastavalt raamatukogu tellimusele, liigitab vastavalt liigitussüsteemile ja jälgib raha kasutamist. Valmis raamatupakid toimetab raamatukogudesse kas valla poolt selleks volitatud inimene, raamatukogu töötaja või valla raamatukogu direktor.

2023. aasta statistilise aruandluse puhul on saadud vajalikku abi ja toetust Pärnu Keskraamatukogu peaspetsialisti käest. Tori raamatukogu direktor ootab aruandluse mõttekamaks ja kaasaegsemaks muutmist. Statistilise aruande poole pealt teeb ettepaneku venekeelsete raamatute statistika välja toomise lõpetamise ning tekstilise aruande vormi kaasajastamise vajalikkuse. Samuti teeb ettepaneku lisada aruandesse koha, kus saaks kirjeldada tegevusi, mis seotud kokkuhoidva ja rohelise mõtteviisi juurutamisega raamatukogudes.

Pärnu Keskraamatukogu korraldatud koolitustega on jäädud rahule, sest pakutud koolitused on olnud eriilmelised ja erinevaid valdkondi, pädevusi katvad.

Surju raamatukoguhoidja kirjutab, et koolitused on väga vajalikud enese täiendamiseks, erialaselt harivad ja silmaringi laiendavad. Ta on tänulik Pärnu Keskraamatukogule nende korraldamise eest, sest nii finantsiliselt (30€ eest) kui korralduslikult, ei suudaks üksikud raamatukogud seda endale lubada ning töötajad jääksid ilma paljudest vajalikest kohtumistest oma ala pädevate inimestega, tööalaselt vajalikust infost ja teadmistest. Piirkondlikud õppepäevad, seminarlaagreid on hästi korraldatud ja väga olulised teiste raamatukogudega tutvumiseks ja töötajatega kogemuste vahetamiseks. On heaks vahelduseks igapäevasele töökeskkonnale ja omavahelisele suhtlusele ning külastatava valla-piirkonna ajaloo ja vaatamisväärtustega tutvumiseks.

Pärnu Keskraamatukogu vahendab maakonna raamatukogudele ERÜ, Kultuuriministeeriumi, Rahvusraamatukogu ja teiste organisatsioonide erialast infot.

Pärnumaa raamatukoguvõrgustik on ühtne ning hästi toimiv. Tänu maakondlikele koolituspäevadele ning vallaraamatukogude direktorite ning Pärnu Keskraamatukogu spetsialistide igakuistele veebikoosolekutele on raamatukoguhoidjad informeeritud ning kursis maakonna raamatukogudes toimuvaga.